

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

O Joan

O Kuvinto le Devlesqo: O Isus Kristos

1 Maj anglal sas o Kuvinto, o Kuvinto sas le Devleça haj o Kuvinto sas o Del. ² Ov sas dă anglal le Devleça. ³ Saoră bukă sas kerde prin lesθe, haj khandc so sas kerdo nas kerdo bi lesqo. ⁴ Anθă lesθe sas e viaca haj e viaca sas e lumina anθa-l manuś. ⁵ E lumina luminil anθ-o ıntunjariko, haj o ıntunjariko ni mudardă lan*

⁶ Avilos āk manuś dino drom kaθar o Del, haj lesqo anav sas Joan. ⁷ Kadava avilos sar martori kašte phenel o ćacimos anθa-i lumina, ka prin lesθe saoră manuś te pakān. ⁸ Ov nas e lumina, dar avilos te phenel o ćacimos anθa-i lumina. ⁹ E lumina e ćaci, kaj luminil fiosave manuśās, avelas anθ-e lumă. ¹⁰ Sas anθ-e lumă, haj e lumă sas kerdi prin lesθe. Dar e lumă ni prinzandă les. ¹¹ Avilos kă pō than haj lesqo njamo ni primisardăs les. ¹² Dar saorān kaj primisarde les, save pakăēs anθă lesqo anav, dină len drepto

te kerdōn ćhave le Devlesqo, ¹³ kaj kerdinājles na anθa o rat, nić anθa-i voja le manuśānqi, nić kă kamnos o rrom, dar anθa o Del.

¹⁴ Haj o Kuvinto kerdilos manuś haj beślos maśkar amenθe, pherdo miśtimos haj ćacimos. Haj ame dikhlām lesqi slava sar si e slava le ćhavesqi korkoro anθa o Dad.

¹⁵ O Joan phendăs o ćacimos anθa lesθe, haj delas muj:

— Kadava si anθa savo phenavas me: «Kova kaj avel pala manθe si maj baro manθar, kă sas maj anglal manθar.»

¹⁶ Ame să lilām anθa lesqo pherimos, i miśtimos anθ-o than avre miśtimasqo, ¹⁷ kă e kris sas dini prin o Mojsă, o miśtimos haj o ćacimos aviles prin o Isus, o Kristos.† ¹⁸ Koniva ni dikhlă les dăk data le Devles. O korkoro ćhavo savo si Del, haj si paśa o Dad, kerdă les prinzando.

***1:5** ni mudardă lan E vorba anθa o originalo maj daśtil te xakărdōl „ni rāzbisardă lan”, „ni mudardă lan” sau „ni xakărdă lan”. †**1:17** O „Kristos” insemnol o thagar dino drom kaθar o Del”.

O Joan o Bolitori lačharel o drom le Rajesqo

¹⁹ Haj kadaja si e mărturia le Joanosqi, kana dine drom lesθe äl bare le evreenqe anθa o Jerusalimo rašaen haj levicen kašte pučhen les:

— Kon san tu?

²⁰ Ov phendäs klaro kon si haj ni dină palpale.

Phendäs:

— Ni sem me o Kristos.

²¹ Haj on pušle les:

— Atunć kon san tu? San o Ilia?

Haj ov dinäs anglal:

— Ni sem!

— San o prooroko?^a

— Ni.

²² Atunć phende lesqe:

— Dar tu kon san? Kašte phenas kolenqe kaj dine amen drom. So phenes tu anθa tuθe korkoro?

²³ Ov phendäs:

— Me sem «äk glaso kaj del muj anθ-e mulani:

Orton o drom pä savo avel o Raj», sar phendäs o prooroko Isaja.^b

²⁴ Maškar kola kaj sas dine drom sas i anθa-l fari-seä.* ²⁵ Haj on pušle les:

— Atunć sosθe boles, kana ni san o Kristos, nić o Ilia, nić o prooroko?

²⁶ O Joan dină len anglal:

— Me bolav pajeça, dar maškar tumenθe bešel jekh kaj tume ni prinžanen les. ²⁷ Ov si kodova kaj avel pala manθe, haj me ni sem lačho te putrav e xaravli lesqe pogimasqi.

²⁸ Kadal bukă kerdinäjles anθ-e Betania, ĩnkăltar o Jordano, kaj bolelas o Joan.

O Mielo le Devlesqo vazdel o bezex le lumăqo

²⁹ Anθä le dujenqo ges o Joan dikhläs le Isusos avindos lesθe haj phendäs:

— Ita o Mielo le Devlesqo, kaj vazdel o bezex le lumăqo! ³⁰ Ov si kodova, anθa savo phendem: «Pala manθe avel äk manuś kaj si maj baro manθar, kä sas maj anglal manθar.»^c ³¹ Haj me ni prinžandem les, dar kodolasqe avilem te bolav pajeça, ka ov te avel kerdo prinžando le Israelosqe.

³² Haj o Joan phendäs o ćacimos:

— Dikhlem o Duxo sar muklă pes anθa o ćeri sar äk porumbelo haj bešlos pä lesθe. ³³ Haj me ni prinžandem les, dar kova kaj dină man drom te bolav pajeça phendă manqe: «Pä savo va dikhesa o Duxo muklindos pes haj bešindos pä lesθe, kodova si kaj bolel le Duxoça Sfinto.» ³⁴ Haj me dikhlem e buki kadaja haj phendem o ćacimos kä ov si o ćhavo le Devlesqo.

Äl anglune učeničă le Isusosqe

³⁵ Anθä le dujenqo ges o Joan pale bešelas dujença anθa pe učeničă, ³⁶ dikhläs le Isusos phirindos haj phendäs:

— Ita o Mielo le Devlesqo.

³⁷ Äl duj učeničă ašundes so phendäs haj geles pala o Isus. ³⁸ Haj o Isus boldinäjlos haj dikhlă len kä aven pala lesθe, haj phendă lenqe:

— So roden?

Haj on dine les anglal:

— Rabi — (kaj anθ-e ćhib kadaja si sikaitorina) — kaj bešes?

— ³⁹ Aven te dikhen — phendă lenqe ov. Atunć geles haj dikhles kaj bešelas haj anθ-o ges kodova aćhiles lesθe. Sas kam kä le dešenqo ćaso.[†] ⁴⁰ O Andrej, o phral le Simonosqo Petre, sas jekh anθa-l manuś kaj ašundesas le Joanos haj gelesas pala o Isus. ⁴¹ Ov arakhläs sigo pe phrales le Simonos haj phendă lesqe:

— Arakhlăm le mesias — (kaj anθ-e ćhib kadaja si o Kristos). ⁴² Haj andă les k-o Isus. O Isus dikhläs pä lesθe haj phendäs:

— Tu san o Simon, o ćhavo le Jonasqo. Haj si te bučhos Kifa — (kaj anθ-e ćhib kadaja si Petre, äk bar baro.)

O Natanael prinžanel le Isusos sar o ćhavo le Devlesqo

⁴³ Anθä le dujenqo ges o Isus kamnos te zal anθ-e Galilea. Arakhläs le Filipos, haj phendă lesqe:

— Av pala manθe!

⁴⁴ O Filip sas anθa-i Betsajda, o foro le Andresqo haj le Petresqo. ⁴⁵ O Filip arakhläs le Natanaelos haj phendă lesqe:

— Arakhlăm kodoles anθa savo ramosardäs o Mojsă anθ-e Kris haj ramosardes i äl proorocă, le Isusos, o ćhavo le Josifosqo, anθa o Nazareto.

***1:24** Äl fariseä sas manuś kaj ĩnkărenas e Kris haj äl obićeä haj sikavenas te keren saoră lumă sa kadă. Sas o partido o maj zuralo maškar o poporo.

†**1:39** Le dešenqo ćaso pala äl romaja sas k-äl deş de texara, dar pala äl evrea sas k-äl ştar pala-l deşuduj.

^a**1:21** Deuteronomo 18:15-19   ^b**1:23** Isaja 40:3   ^c**1:30** Joan 1:15

⁴⁶ Haj o Natanael phendä lesqe:

— Daštil te avel dajci lačo anθa o Nazareto?

O Filip dinä les anglal:

— Av haj dikh!

⁴⁷ O Isus dikhläs le Natanaelos avindos karing lesθe haj phendäs anθa lesθe:

— Ita äk israelito čačo anθä savo naj oxaimos.

⁴⁸ O Natanael phendä lesqe:

— Kaθar prinzanes man?

O Isus dinä les anglal:

— Maj anglal zi kaj te del tut muj o Filip, dikhlem tut tala o smokino.

⁴⁹ O Natanael dinä les anglal:

— Rabi, tu san o čhavo le Devlesqo, tu san o thagar le Israelosqo!

⁵⁰ O Isus dinä les anglal:

— Kä phendem tuqe kä dikhlem tut tala o smokino, anθa kodoja pakäs? Si te dikhes bukä maj bare dä sar kadala.

⁵¹ Haj maj phendä lesqe:

— Čačes, čačes phenav tumenqe: va dikhena o čeri putardo haj äl inzerä le Devlesqe^d sar ušten haj den pes tele p-o Čhavo le Manušäsqo.^e

O Isus kerel mol anθa o paj

2 Pala duj ges sas äk abäv anθ-e Kana anθa-i Galilea haj e dej le Isusosqi sas othe. ² Haj sas dino muj i o Isus haj lesqe učeničä k-o abäv. ³ Kana ma nas mol, e dej le Isusosqi phendä lesqe:

— Ma naj len mol.

⁴ O Isus dinäs anglal:

— Žuvlie, sosθe phenes manqe? Ni avilos zi akanak muro časo.

⁵ Lesqi dej phendä le sluzenqe:

— Keren orso phenel tumenqe!

⁶ Haj othe sas šov pirä baräsqe, čhutine anθa thovimos pala o običej le evreenqo. Anθä fiosavi piri intrans kam deš gärnici paj.* ⁷ O Isus phendäs le sluzenqe:

— Pheren äl pirä paječa!

Haj pherdes len zi anθ-o muj. ⁸ Haj phendä lenqe:

— Akanak inkalaven haj ingären le našosqe!

Haj ingärdes lesqe. ⁹ O našo ni zanelas kaθar avel e mol, dar äl sluz kaj inkalades o paj zanenas. Päče piläs anθa o paj kerdo mol, dinä muj le zineros ¹⁰ haj phendä lesqe:

— Orso manuś čul maj anglal e mol e lači, haj päče matiles äl manuś, atunc čul e mol maj čira lači. Dar tu inkärdän e mol e lači zi akanak.

¹¹ Kadava sas o semno kaj kerdäs les anglal o Isus. Kerdäs les anθ-e Kana anθa-i Galilea haj sikadäs pi slava, haj lesqe učeničä pakäes anθä lesθe. ¹² Pala kadaja ov, lesqi dej, lesqe phral haj lesqe učeničä mukle pes k-o Kapernaum haj bešles äk čira othe.

O Isus xoläjlos pä kola kaj bikinenas anθ-e bar le Templosqi

¹³ O ges o baro le evreenqo le Nakhimasqo^f sas pašä haj o Isus uštilos k-o Jerusalimo. ¹⁴ Anθ-e bar le Templosqi arakhläs kolen kaj bikinen guruva, brakhä haj porumbeja, haj kolen kaj paruenas love, bešindos tele. ¹⁵ Kerdäs äk bičo šälesqo haj dinäs avri saorän anθa e bar le Templosqi anθ-äk than le brakhänča haj le guruvenča. Peradäs äl love haj boldäs äl sini kolenqe kaj paruenas. ¹⁶ Kolenqe kaj bikindes porumbeja phendä lenqe:

— Len kadala kaθar, haj ta na keren anθa o kher mirä Dadesqo äk pjaca!

¹⁷ Lesqe učeničä andine pesqe gogi kä si ramome:

— E bari mila ke kheresqi va phabarela man.^g

¹⁸ Atunc äl evrea dine les anglal:

— So semno sikaves amenqe, kä tut si tut drepto te keres kadal bukä?

¹⁹ O Isus dinä len anglal:

— Peraven o templo kadava haj anθä trin ges va vazdava les.

²⁰ Atunc äl evrea phendes lesqe:

— O Templo kadava kerdilos anθä saranda haj šov bärś, haj tu va vazdesa les anθä trin ges?

²¹ Dar ov phenelas anθa o templo pe truposqo.

²² Kadä kä päče sas vazdino anθa-l mule, lesqe učeničä andine pesqe gogi sar phenelas lenqe äl bukä kadala, haj pakäes so sas ramome maj anglal, haj äl vorbe kaj phendä len o Isus.

O Isus prinzanel le manuśäs

²³ Kana o Isus sas anθ-o Jerusalimo anθ-o ges o baro le Nakhimasqo, but pakäes anθä lesqo anav kana dikhles äl semnä kaj kerelas len. ²⁴ Dar le Isusos nas les pakamos anθä lenθe, kä prinzanelas saorän, ²⁵ haj kä ni träbulas te phenel lesqe dakoniva o čaci-mos anθa o manuś, kä ov zanglās so si anθ-o manuś.

***2:6** Deš gärnici si „duj sau trin metretas” anθ-o orizinalo. E vorba metretas avel anθa-i greka haj sas kam 40 okale.

^d**1:51** Ženeza 28:12-19

^e**1:51** Daniel 7:13-14

^f**2:13** Eksodo 12

^g**2:17** Salmi 69:9

O Isus haj o Nikodim

3 Maškar äl fariseä sas äk manuś kaj bućholas Nikodim, äk baro le evreenço. ² Ov avilos e rät k-o Isus haj phendä lesqe:

— Rabi, zanas kä san äk sikaitori avilo kaθar o Del, kä koniva ni daštil te kerel äl semnä kadala kaj keres len tu, kana naj o Del leça.

³ O Isus dinä les anglal:

— Čačas, čačas phenav tuqe: kana äk manuś ni kerdöl pale*, ni daštil te dikhel o Thagarimos le Devlesqo.

⁴ O Nikodim phendä lesqe:

— Sar daštil te kerdöl äk manuś phuro? Daštil ov te čul pes pale anθ-o pār pe daqo haj te kerdöl?

⁵ O Isus dinä les anglal:

— Čačas, čačas phenav tuqe: kana dakoniva ni kerdöl anθa o paj haj anθa o Duxo, ni daštil te zal anθ-o Thagarimos le Devlesqo. ⁶ So kerdöl anθa o trupo, si trupo, haj so kerdöl anθa o Duxo, si duxo. ⁷ Na mirisavo kä phendem tuqe: träbul te kerdön tumen pale. ⁸ E braval phurdel kaj kamel haj aśunes laqo phurdimos, dar ni zanes kaθar avel haj nič kaj zal. Sa kadä si saoränça kaj sas kerde anθa o Duxo.

⁹ O Nikodim phendä lesqe:

— Sar daštil te kerdöl kadä dajći?

¹⁰ O Isus dinä les anglal:

— Tu san sikaitori le Israelosqo haj ni xakäres kadal bukä? ¹¹ Čačas, čačas phenav tuqe, kä ame phenas so zanas, haj phenas o čačimos anθa so dikhläm, haj tume ni pakän amari märturia. ¹² Kana äl bukä le phuäqe phendem len tumenqe haj ni pakäjjen, sar va pakäna kana va phenava tumenqe äl bukä le čerosqe? ¹³ Koniva ni uštilos anθ-o čeri, numa kova savo muklä pes tele anθa o čeri, o Čhavo le Manuśäsqo. ¹⁴ Haj kadä sar vazdäs o Mojsä o sap p-äk kašt anθ-e mulani,^h sa kadä träbul te avel vazdino o Čhavo le Manuśäsqo, ¹⁵ ka orsavo pakäla anθä lesθe, te avel les viaca veśniko.

E dragostja le Devlesqi

¹⁶ Kä kadä jubisardäs o Del e lumä, kä dinäs pe korkoro čhaves, ka orkon pakäla anθä lesθe, ta na xasaol, dar te avel les viaca veśniko. ¹⁷ Kä o Del ni dinäs drom pe čhaves anθä kadaj lumä te krisol e lumä, dar te avel xastrame e lumä prin lesθe. ¹⁸ Kon pakäl

anθä lesθe naj krisome, dar kon ni pakäl si deža krisome, kä ni pakäjjas anθ-o anav le korkoro čhavesqo le Devlesqo. ¹⁹ Kodolasqe si e kris kadaja: e lumina avilis anθ-e lumä, haj äl manuś jubisardes maj but o ĩntunjariko dä sar e lumina, kä lenqe fapte sas nasul. ²⁰ Kä orkon kerel nasul urol e lumina, haj ni avel ke lumina, ta na dikhöl lesqe fapte. ²¹ Dar kon kerel o čačimos avel ke lumina, kašte dikhöl lesqe fapte, kä si kerde zuralimaça kaθar o Del.

O Joan pale phenel anθa o Isus

²² Pala kodoja o Isus haj lesqe učeničä geles p-äl gava le Judeäqe, haj othe beśelas lença haj bolelas. ²³ I o Joan bolelas, anθ-o Enon paša o Salim, kä othe sas but paj haj äl manuś avenas haj bolenas pes. ²⁴ Kä o Joan nas ĩnkä phandado anθ-e temnica. ²⁵ Atunč äl učeničä le Joanosqe xale pes äk evreoça anθa-l obićejuri le thovimasqe. ²⁶ Haj aviles k-o Joan haj phende lesqe:

— Rabi, kova kaj sas tuça ĩnkältar o Jordano haj anθa savo dän дума kadä dä šukar, dikh, ov bolet haj saorä manuś zan lesθe.

²⁷ O Joan phendäs:

— Äk manuś ni daštil te primil khanć, kana ni sas lesqe dino anθa o čeri. ²⁸ Tume senas othe martor kana phendem: «Me ni sem o Kristos, dar me sem dino drom angla lesθe.» ²⁹ Kas si les mirjasa si zinero, dar o amal le zinerosqo, kaj beśel haj aśunel le zineros, bukuril pes but kaθar lesqo glaso. Kadä kä kadaj bukuria mĩri pherdinäjlis. ³⁰ Ov träbul te baröl haj me te cijnov.

Savo avel opral si maj opre dä sä

³¹ Kova kaj avel opral si maj opre dä sä. Kova kaj si pa-i phuv si phuäqo haj del дума sar pa-i phuv. Kova kaj avel anθa o čeri si maj opre dä sä. ³² Ov phenel o čačimos anθa so dikhläs haj anθa so aśundäs, dar koniva ni aśunel kaθar lesqi märturia. ³³ Kon aśundäs kaθar lesqi märturia pećetuil kä o Del si čačo. ³⁴ Kä kova kaj dinä les drom o Del, phenel äl vorbe le Devlesqe, anθa kodoja kä o Del ni del les o Duxo le mäsuräça. ³⁵ O Dad jubil le Čhaves, haj saorä bukä dinä len anθä lesqo vast. ³⁶ Kon pakäl anθ-o Čhavo, si les viaca veśniko, dar kon ni aśunel kaθar o Čhavo, ni va dikhela viaca haj e xoli le Devlesqi ačhol pä lesθe.

***3:3** Anθ-o originalo, „kerdöl pale” maj daštil te xakärdöl „kerdöl opral”, anθa o Del.

^h**3:14** Numerä 21:9

E samaritjanka haj o paj o zuvindo

4 Kana o Isus aflisardäs kä äl fariseä ašunde kä ov kerel haj bolet maj but učeničä dä sar o Joan² (numa kä o Isus ni bolelas ov, haj bolenas lesqe učeničä),³ telärdäs anθa-i Judeja haj risajlos pale anθ-e Galilea.⁴ Haj träbulas te nakhel e Samaria.⁵ Areslos pašäk foro anθa-i Samaria kaj bučholas Sixar, paša e phuv kaj dinšas les o Jakov pe čhavesqe le Josifosqe.⁶ Othe sas e xaing le Jakovosqi. Haj o Isus, sar sas khino kaθar o drom, bešelas pašaj xaing. Sas kam kä le šovenqo časo.*

⁷ Äk zuvli anθa-i Samaria avilis te inkalavel paj. O Isus phendä laqe:

— De man te päv!

⁸ Kä lesqe učeničä gelesas anθ-o foro te kinen xamos.⁹ Atunč e zuvli samaritjanka phendä lesqe:

— Sar tu, kaj san evreo, manges te pes manθar, kaj sem zuvli samaritjanka?

(Kä äl evrea naj len khanč le samaritjanča.)¹⁰ O Isus dinä lan anglal:

— Te prinžandänas o daro le Devlesqo, haj kon si kova kaj phenel tuqe: «De man te päv», atunč tu manglänas lesqe, haj ov afi dšas tut paj zuvindo.

¹¹ Phendä lesqe e zuvli:

— Raila, naj tut soča te inkalaves, haj e xaing si adinco. Atunč kaθar si tut kadav paj zuvindo?¹² Sau san tu maj baro dä sar amaro dad o Jakov, savo dinä amen kadaj xaing haj kjar ov piläs anθa la, i lesqe čhave haj i lesqe animalä?

¹³ O Isus dinä lan anglal:

— Orkon pel anθa o paj kadava, pale si te kerdöl lesqe truś.¹⁴ Dar orkon va pela anθa o paj kaj si te dav les lesqe me, naj te maj avel lesqe truś nič äk data, dar o paj savo si te dav les lesqe va kerdöla anθä lesθe äk izvoru pajesqo kaj thabdel anθ-e viaca vešniko.

¹⁵ E zuvli phendä lesqe:

— Raila, de man kadav paj, kašte na maj avel manqe truś haj ta na maj träbul te avav zi kathe te inkalavav!

¹⁶ Ov phendä laqe:

— 3a haj de muj ke rromes haj av orde kathe!

¹⁷ E zuvli dinš anglal:

— Naj man rrom.

O Isus phendä laqe:

— Mišto phendän: «Naj man rrom». ¹⁸ Kä panz rroma sas tut, haj savo si tut akanak naj kö rrom. Phendän o čaćimos.

¹⁹ E zuvli phendä lesqe:

— Raila, dikhav kä san äk prooroko.²⁰ Amare dada inkinosajles pes pä kadav plaj, dar tume phenen kä anθ-o Jerusalimo si o than kaj träbul te inkinos amen.

²¹ O Isus phendä laqe:

— Žuvlie, pakä man kä avel o časo kana ni va inkinona tumen le Dadesqe nič pä kadav plaj, nič anθ-o Jerusalimo.²² Tume inkinon tumen kasqe ni prinžanen. Ame inkinos amen kolesqe saves prinžanas les, kä o xastramos avel kaθar äl evrea.²³ Dar si te avel o časo, haj akanak i avilos, kana äl čäce inkinätorä va inkinona pes le Dadesqe anθ-o duxo haj anθ-o čaćimos, kä kadalenθar inkinätorä kamel o Dad.²⁴ O Del si duxo haj kon inkinon pes lesqe träbul te inkinon pes anθ-o duxo haj anθ-o čaćimos.

²⁵ E zuvli phendä lesqe:

— Žanav kä va avela o Mesia — (savesqe phendol Kristos) — haj kana va avela, va sikavela amenqe saorä bukä.

²⁶ O Isus phendä laqe:

— Kodova sem me, kaj dav дума tuča.

²⁷ Haj atunč aviles lesqe učeničä, haj mirinas pes kä del дума äk zuvläča. Dar nič jekh ni puśles: „So rodes?” sau „Sosθe des дума lača?”²⁸ Atunč e zuvli mukläs pi garnica, gelis anθ-o foro haj phendäs le manušanqe:

— ²⁹ Aven haj dikhen äk manuś, savo phendä manqe sä so kerdem! Daštilas pes te avel kadava o Kristos?

³⁰ Äl manuś inklistes avri anθa o foro haj zanas karing lesθe.

Äl xolde si paqe, träbul kidine

³¹ Anθ-o timpo kadava äl učeničä ruginas les:

— Sikaitorina, xal!

³² Dar ov phendä lenqe:

— Man si man te xav äk xamos anθa savo tume ni žanen.

³³ Kodolasqe lesqe učeničä phenenas maškar pesθe:

— Daštil pes te afi andä lesqe dakoniva te xal?

³⁴ O Isus phendä lenqe:

* **4:6** Le šovenqo časo pala äl romaja sas k-äl šov pala-l dešuduj, dar pala äl evrea sas k-äl dešuduj anθa o ges.

4:5 Ženeza 33:19; 48:22

— Muro xamos si te kerav e voja kolesqi kaj dinā man drom: te kerav e buki kaj ov kamel lan. ³⁵ Ni phenen tume kā maj si ŝtar ĉhon zi k-o seĉeris? Ita, me phenav tumenqe: Putren tumare jakha haj dikhen kā ĭl xolde akanak si paqe, gata anĉa o seĉerimos! ³⁶ Kon seĉeril, lel o pokinimos haj kidel o rodo anĉ-e viaca veŝniko, ka o semānatori haj o seĉeritori te bukurin pes anĉ-ĭk than. ³⁷ Kā kadā si ĉaĉes so phendĭl pes: «Jekh semānil haj aver kidel.» ³⁸ Me dinem tumen drom te seĉerin kaj tume ni kinilen kerindos buki. Aver kiniles kerindos buki, haj tume gelen haj lilen lenqi buki.

³⁹ Haj but samariteja anĉa o foro kodova pakāĝes anĉā lesĉe, anĉa-i kauza le zuvlāqi kaj phenelas ŝukar anĉa lesĉe: „Phendā manqe sā so kerdem.” ⁴⁰ Kadā kā kana ĭl samariteja aviles lesĉe, ruginas les te aĉhol lenĉe. Haj aĉhilos othe duj ges. ⁴¹ Haj but maj but pakāĝes anĉā lesĉe anĉa-i kauza lesqe vorbenqe. ⁴² On phendes le zuvlāqe:

— Akanak ni maj pakāŝ anĉa-i kauza ke vorbenqe, haj kā ame aŝundām les, haj zanas kā kadava si ĉaĉes o manuŝ kaj avilos te xastravel e lumā.

O Isus sastārel le ĉhaves le sluŝbaŝasqo le thagaresqo

⁴³ Pala kodola ĭl duj ges, o Isus telārdās othar haj gelos anĉ-o them Galilea. ⁴⁴ Kā kjar ov phendās o ĉaĉimos kā ĭk prooroko naj dikhlo miŝto anĉā pĉ them. ⁴⁵ Kadā kā kana areslos anĉ-e Galilea, sas primime miŝto kaĉar ĭl galilea, kā dikhlesas saorā bukā kaj ov kerdāsas len anĉ-ĭl gesa bare anĉ-o Jerusali-mo, kā i on sas othe.

⁴⁶ Atunĉ o Isus gelos pale anĉ-e Kana anĉ-e Galilea, kaj kerdāsas o paj mol. Anĉ-o Kapernaum sas ĭk sluŝbaŝ thagaresqo, kaj lesqo ĉhavo sas nasfalo.

⁴⁷ Kana kadava aŝundās kā o Isus avilos anĉa-i Judeja anĉ-e Galilea, gelos lesĉe haj rugisardā les te avel haj te sastārel lesqe ĉhaves, kā sas pā merimasĉe.

⁴⁸ O Isus phendā lesqe:

— Kana ni dikhena semnā haj minuni, tume ni pakān, na!

⁴⁹ O sluŝbaŝ le thagaresqo phendā lesqe:

— Raila, av, zi kana ni merel muro ĉhavo!

⁵⁰ O Isus phendā lesqe:

— 3a, kĉ ĉhavo trail!

Haj o manuŝ pakājas ĭl vorbe kaj phendās lesqe o Isus, haj telārdās. ⁵¹ Anĉ-o timpo so ov zalas, lesqe

robi aviles angla lesĉe haj ande lesqe e vorba kā lesqo ĉhavo trail. ⁵² Ov puŝlā len anĉa o ĉaso kaj sas lesqe maj miŝto, haj on phende lesqe:

— Arakhi, anĉā le jeftanqo ĉaso* mukle les ĭl ŝila.

⁵³ Atunĉ o dad zanglās kā sas kjar anĉ-o ĉaso kodova kana o Isus phendāsas lesqe:

— Kĉ ĉhavo trail.

Haj pakājas ov haj saoro kher lesqo. ⁵⁴ Kadava si le dujenqo semno kerdo kaĉar o Isus avindos pale anĉa-i Judeja anĉ-e Galilea.

O Isus sastārel le banges anĉ-o ges le Sabatosqo ke Betseda

5 Pala kodoja sas ĭk baro ges le evreenqo haj o Isus gelos k-o Jerusali-mo. ² Anĉ-o Jerusali-mo paŝa e Poarta le Brakhjanz si ĭk than kaj najonas, savo anĉ-e ĉhib le evreenqi buĉhol Betseda, kaj si lan panz prispe. ³ Anĉā kadal prispe zaĉinas but manuŝ nasfale: korā, bange haj manuŝ kaj ni daŝtinās te phiren. (Aŝukārenas o miŝkimos le pajesqo. ⁴ Kā ĭk ĭnzero mukelas pes po-k data haj pale po-k data anĉ-o paj le naimasqo haj xamilas o paj. Haj o angluno kaj ĉhulas pes anglal anĉ-o paj o xamime, sastĉlas kaĉar orso nasfalimos sas les.)[†] ⁵ Othe sas ĭk manuŝ nasfalo dā trānda haj oxto bārŝ. ⁶ O Isus kana dikhlā les zaĉindos, haj kā zanglās kā si nasfalo dāmultara, phendā lesqe:

— Kames te kerdĉs sastevesto?

⁷ O nasfalo dinā les anglal:

— Raila, naj man koniva kaŝte ĉhul man anĉ-o paj kana xamil pes, haj zi kana te aresav me, aver ĉhul pes angla manĉe.

⁸ O Isus phendā lesqe:

— Uŝti haj vazde kĉ than haj phir!

⁹ Haj anĉa-k data o manuŝ kadava sastilos, vazdās pĉ pato haj phirdās.

O ges kodova sas ges Sabatosqo. ¹⁰ Kodolasqe phenenas ĭl bare le evreenqe kolesqe kaj sas sastārdo:

— Si o ges le Sabatosqo, naj miŝto te vazdes kĉ pato.

¹¹ Ov dinā len anglal:

— Kova kaj sastārdā man phendā manqe: «Vazde kĉ than haj phir!»

¹² On puŝle les:

— Kon si o manuŝ kaj phendā tuqe: «Vazde les haj phir?»

* **4:52** Le jeftanqo ĉaso pala ĭl romaja sas k-ĭl jefta e rāt, dar pala ĭl evrea sas o ĉaso jekh anĉ-o timpo le gesesqo. [†] **5:4** So si anĉ-e paranteza ni arakhadol anĉā saorā manuskri-se purane.

¹³ Haj kodova kaj sas sastårdo ni zanglås kon si, kå o Isus xasajlos maşkar ål manuś anθa o than kodova.
¹⁴ Pala kadaja o Isus arakhlå les anθ-e bar le Templosqi haj phendå lesqe:

— Ita kå kerdilån sastevesto. Dakanara ta na maj keres bezex, ta na kerdål tuqe dajci maj nasul!

¹⁵ O manuś kodova gelos haj phendås le maj barrenqe le evreenqe kå o Isus sastårdå les. ¹⁶ Anθa-i kauza kadaja ål maj bare le evreenqe inćeposajles te xan pes le Isusoça kašte dilåren les, kå kerelas kadal bukå anθ-o ges le Sabatosqo. ¹⁷ Dar o Isus dinå len anglal:

— Muro Dad kerel buki i akanak, haj i me kerav buki.

¹⁸ Kodolasqe rodenas i maj but ål bare le evreenqe te mudaren les, na numa kå deskårdås o ges le Sabatosqo, haj i kå phenelas kå o Del si lesqo Dad: kerdås pes jekh le Devleça.

O Del kerdå pe Çhaves krisitori

¹⁹ Atunç o Isus dinå len anglal:

— Çåces, çåces phenav tumenqe: o Çhavo ni daştıl te kerel khanç pesθar, numa so dikhel kå kerel o Dad. Haj så so kerel o Dad, i o Çhavo sa kadå kerel. ²⁰ Kå o Dad jubil le Çhaves, haj sikavel lesqe så so kerel ov. Haj si te sikavel lesqe bukå maj bare då sar kadala, kašte mirin tumen. ²¹ Kå sar o Dad vazdel le mulen haj del len viaca, sa kadå i o Çhavo del viaca kas kamel. ²² Kå o Dad ni krisol khanikas, dar saori kris dinå lan le Çhavesqe, ²³ ka så te çinstin le Çhaves sar çinstin le Dades. Kova kaj ni çinstil le Çhaves, ni çinstil niç le Dades, savo dinå les drom. ²⁴ Çåces, çåces phenav tumenqe: Orkon aśunel mirå vorbe haj pakål anθå kova kaj dinå man drom, si les viaca veśniko. Haj naj te avel krisome, haj nakhlos kaθar o mulimos ke viaca.

²⁵ Çåces, çåces phenav tumenqe: avel o çaso haj akanak i avilos, kana ål mule va aśunena o glaso le Çhavesqo le Devlesqo, haj kola save va aśunena les va traina. ²⁶ Kå kadå sar le Dades si les viaca anθå lesθe, sa kadå dinås le Çhaves te avel les viaca anθå pesθe. ²⁷ Dinå les i zuralimos te krisil, kå ov si o Çhavo le Manuśåsqo. ²⁸ Ta na mirin tumen anθa kadaja, kå avel o çaso, kana så kaj si praxome va aśunena lesqo glaso ²⁹ haj va inklena avri. Kola kaj kerde o miştimos, va uštena te train, haj kola kaj kerde nasul, va uštena te aven krisome. ³⁰ Me naştiv te kerav khanç manθar. Krisov sar aśunav, haj miri kris si çaci, kå ni rodav miri voja haj rodav te kerav e voja kolesqi kaj dinå man drom.

Kola kaj phenen o çacimos anθa o Isus

³¹ Kana me phenava o çacimos anθa manθe, naj tumen anθa sosθe te pakån miri mårturia. ³² Aver si kaj phenel o çacimos anθa manθe, haj zanav kå si anθa sosθe te pakån e mårturia kaj ov phenel anθa manθe. ³³ Tume dinen drom k-o Joan, haj ov phendås o çacimos. ³⁴ Man ni tråbul man e mårturia le manuśånqi, dar phenav kadaja ka tume te aven xastrame. ³⁵ O Joan sas e lumina savi sas astarti haj luminilas, haj tume kamnen te bukurin tumen åk çira vremå kå lesqi lumina.

³⁶ Dar man si man mårturia maj bari då sar le Joanosqi, kå ål bukå save dinå len manqe o Dad te kerav len, ål bukå kadala kaj kerav len, phenen o çacimos anθa manθe, kå o Dad dinå man drom. ³⁷ Haj o Dad kaj dinå man drom, kjar ov phenel o çacimos anθa manθe. Tume ni aśunden niç åk data lesqo glaso, niç ni dikhlen lesqo muj. ³⁸ Haj lesqo kuvinto ni achol anθå tumenθe, kå ni pakån koles kaj ov dinå les drom. ³⁹ Tume roden anθ-ål Skripturi, kå pakån kå anθå lenθe si tumen e viaca veśniko, haj kjar on phenen o çacimos anθa manθe. ⁴⁰ Haj tume ni kamen te aven manθe te avel tumen e viaca.

⁴¹ Me ni rodav e slava kaj avel kaθar ål manuś. ⁴² Dar zanav tumen, kå anθå tumenθe naj e dragostja le Devlesqi. ⁴³ Me avilem anθ-o anav mirå Dadesqo, haj tume ni primin man. Te avel aver anθå pō anav, kodoles primin les. ⁴⁴ Sar pakån, kana plaçol tumen te len slava jekh avresθar haj ni roden e slava kaj avel kaθar o korkoro Del?

⁴⁵ Ta na pakån kå me kerav tumen doşale angla o Dad. Si kon te doşarel tumen: o Mojså anθa savo gindinas kå si te aźutil tumen. ⁴⁶ Te avelas tumen pakåmos anθ-o Mojså, sas tumen pakåmos i anθå manθe, kå ov ramosardås anθa manθe. ⁴⁷ Dar kana ni pakån so ov ramosardås, sar va pakåna mirå vorbe?

Panz marne aresen anθa panz mi manuś

6 Pala kodoja o Isus nakhlos pā koaver rig le bare pajesqi le Galileaço (savo si i o Paj le Tiberiådåço). ² Haj pala lesθe zanas but manuś kå dikhenas ål semnå kaj kerelas len le nasfaleñça. ³ O Isus uştilos p-o plaj haj beşlos othe pe ućenićença. ⁴ Sas paşå o ges le Nakhimasqo, o ges o baro le evreenço. ⁵ Haj kana o Isus vazdås pe jakha opre haj dikhlås but manuś kaj avenas lesθe, phendås le Filiposqe:

— Kaθar te kinas marno, kašte xan ål manuś kadala?

⁶ Dar kadaja phendäs la te probil les, kä ov zangläs so si te kerel. ⁷ O Filip dinäs les anglal:

— Marno duje šälenco dinarä* naj te aresel te lel fiosavo po-k cira.

⁸ Jekh anθa lesqe učeničä, o Andrej, o phral le Simonosqo Petre, phendä lesqe:

— ⁹ Si kathe äk čhavorro saves si les panz marne orzosqe haj duj mače, dar so si kadala anθa kadikita manuś?

¹⁰ O Isus phendäs:

— Phenen le manuśänqe te bešen tele!

Anθ-o than kodova sas but čar. Äl murś bešles te le haj sas kam panz mi. ¹¹ O Isus liläs äl marne haj päče naisardäs, xuladä len le učeničenqe, haj lesqe učeničä kolenqe kaj bešen tele. Haj dinä len i anθa o mačo, kabor kamnes. ¹² Päče čajliles, ov phendäs pe učeničenqe:

— Kiden äl prušuka kaj ačhiles, kašte na xasaol khanć!

¹³ Kadä kä kides deśuduj tırne prušukenča kaj ačhiles kaθar kola kaj xales anθa-l panz marne le orzosqe. ¹⁴ Kana äl manuś dikhles o semno kaj kerdä les o Isus, inćeposajles te phenen:

— Čačes kadava si o profeto kaj träbulas te avel anθ-e lumä.^j

¹⁵ Anθa kodoja kä o Isus zanelas kä si te aven te len les silaça te keren les thagar, pale cirdinäjlos p-o plaj korkoro.

O Isus phirel p-o paj

¹⁶ Kana pelis e rät, lesqe učeničä mukle pes k-o paj o baro, ¹⁷ haj päče uštiles anθ-äk korabia, kamnes te nakhen o paj karing o Kapernaum. Deža sas intunjariko haj o Isus ni avilosas lenθe. ¹⁸ Phurdelas äk braval bari haj o paj o baro inćeposajlos te xoläol. ¹⁹ Päče vislisardes kam panzi-šov kilometrä,[†] dikhles le Isusos phirindos p-o paj haj pašindos pašaj korabia, haj darajles. ²⁰ Dar ov phendä lenqe:

— Me sem, na daran!

²¹ Kodolasqe liles les bukuräça anθ-e korabia, haj sigo e korabia areslis k-o than kaj kamnes te zan.

Äl manuś roden le Isusos

²² Anθä le dujenqo ges, äl manuś kaj ačhilesas pä kojaver rig le bare pajesqi zangles kä aver korabia nas othe numa jekh, haj kä o Isus ni gelos pe uče-

ničenča anθ-e korabia, haj numa lesqe učeničä te-lärdes. ²³ Anθa e Tiberiada aviles nište koräbi paša o than kaj on xalesas o marno pala so o Raj naisardäsas. ²⁴ Kadä kä kana äl manuś dikhles kä nić o Isus haj nić lesqe učeničä naj othe, uštiles anθ-äl koräbi haj telärdes anθ-o Kapernaum te roden le Isusos.

O Isus si o marno kaj del viaca

²⁵ Haj kana arakhle les p-e rig kojaver le bare pajesqi, pušle les:

— Rabi,^k kana areslän kathe?

²⁶ O Isus dinä len anglal:

— Čačes, čačes phenav tumenqe, tume roden man na kä dikhlen äl semnä, haj kä xalen anθa o marno haj čajlilän. ²⁷ Te keren buki na anθa o xamos savo rimol pes, haj anθa o xamos kaj ačhol anθa o trajo vešniko, saves va dela les tumenqe o Čhavo le Manuśäsqo! Kä pä lesθe čhutä pi pećeta o Dad o Del.

²⁸ Atunc on phende lesqe:

— So träbul te keras kašte keras äl fapte save mangel len o Del?

²⁹ O Isus dinä len anglal:

— Kadaja si e buki savi mangel lan o Del: te pakän anθä kodova saves ov dinä les drom.

³⁰ Atunc on pušle les:

— So semno keresa tu kašte dikhas les haj te pakäs anθä tuθe? So buki keres? ³¹ Amare dada xales e mana anθ-e mulani, kadä sar si ramome: «Marno anθa o ćeri dinä len te xan.»^l

³² Atunc o Isus phendä lenqe:

— Čačes, čačes phenav tumenqe, o Mojsä dinä tumen o marno anθa o ćeri? Na! Muro Dad del tumen o marno čačo anθa o ćeri. ³³ Kä o marno le Devlesqo si savo mukel pes anθa o ćeri haj del viaca le lumä.

³⁴ Atunc phendes lesqe:

— Rai!a, de amen intotdjauna kadav marno!

³⁵ O Isus phendä lenqe:

— Me sem o marno le viacaqo. Kon avel manθe ni va maj bokhaola, haj kodova kaj pakäl anθä manθe ni va maj avela lesqe truś nić äk data. ³⁶ Dar phendem tumenqe kä i dikhlen man haj sa ni pakän. ³⁷ Šä so del man o Dad va aresela manθe, haj koles kaj avel manθe, naj te dav les avri nić äk data. ³⁸ Kä muklem man tele anθa o ćeri na te kerav so me kamav, dar numa so kamel kova kaj dinä man drom. ³⁹ Ita so kamel kova kaj dinä man drom: ta na xasarav khanć

*6:7 Äk dinari lelas äk manuś p-äk ges bukäqo.

†6:19 panzi-šov kilometrä Anθ-o originalo 25 sau 30 stadia, save si kam panz sau šov kilometri.

j6:14 Deuteronomo 18:15-18   k6:25 Joan 1:38   l6:31 Salmi 78:24; 105:40

anθa sǎ so ov dinǎ man haj te ĩnviov len anθ-o paluno ges. ⁴⁰ Kǎ muro Dad kamel kadǎ: orkon va dikhela le Ćhaves haj va pakǎla anθǎ lesθe, te avel les viaca veśniko, haj me va ĩnviova les anθ-o paluno ges.

⁴¹ Atunća ĩl evrea ĩnceposajles te roven pes kontra lesqi kǎ ov phendǎsas: „Me sem o marno kaj muklǎs pes tele anθa o ćeri.” ⁴² Haj phenenas:

— Naj kadǎ kǎ kadava si o Isus, o ćhavo le Josifosqo, haj zanas lesqe da haj lesqe dades? Sar da phenel ov: «Anθa o ćeri muklem man tele?»

⁴³ O Isus dinǎ len anglal:

— Na maj roven tumen maśkar tumenθe! ⁴⁴ Koni-va ni daśtil te avel manθe, kana ni ćirdela les o Dad, savo dinǎ man drom, haj me va ĩnviova les anθ-o paluno ges. ⁴⁵ Anθ-o lil le prooroćenqo si ramome: «Sǎ si te aven sikade kaθar o Del»,^m kodolasqe, sǎ kaj aśundes haj sikiles kaθar o Dad, aven manθe. ⁴⁶ Na kǎ dakoniva dikhlǎs le Dades, numa kova kaj si kaθar o Del, kodova dikhlǎs le Devles. ⁴⁷ Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe kǎ kon pakǎl anθǎ manθe si les viaca veśniko. ⁴⁸ Me sem o marno le viacaqo. ⁴⁹ Tumare dada xales mana anθ-e mulani haj sa mules. ⁵⁰ Dar kadǎ si o marno savo mukel pes anθa o ćeri, ka orkon va xala anθa lesθe ni va merela. ⁵¹ Me sem o marno zuvindo kaj muklǎ pes anθa o ćeri. Kana xala dakoniva anθa o Marno kadava, va traila veśniko. Haj o marno savo me va dava anθa o trajo le lumǎqo si muro trupo.

⁵² Kodolasqe ĩl evrea xanas pes maśkar pesθe haj phenenas:

— Sar daśtil o manuś kadava te del amen pǎ trupo te xas les?

⁵³ Atunć o Isus phendǎs:

— Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe, kana ni va xana o trupo le Ćhavesqo le Manuśasqo haj ni va pena lesqo rat, naj tumen viaca anθǎ tumenθe. ⁵⁴ Kova kaj xal muro trupo haj pel muro rat si les viaca veśniko, haj me va ĩnviova les anθ-o paluno ges. ⁵⁵ Kǎ muro trupo si ćaćo xamos haj muro rat si ćaćo pimos. ⁵⁶ Kodova kaj xal muro trupo haj pel muro rat aćhol anθǎ manθe haj me anθǎ lesθe. ⁵⁷ Kadǎ sar dinǎ man drom o Dad o zuvindo haj me traiv anθa-i kauza le Dadesqi, sa kadǎ kon xal man, va traila anθa mirĩ kauza. ⁵⁸ Kadava si o marno savo muklǎ pes anθa o ćeri, na sar tumare dada save xales mana haj sa mules. Kova kaj va xala o marno kadava, va traila veśniko.

⁵⁹ O Isus phendǎs ĩl bukǎ kadala kana sikavelas anθ-e sinagoga anθ-o Kapernaum.

But anθa-l ućenićǎ le Isusosqe telǎren

⁶⁰ Kodolasqe but anθa lesqe ućenićǎ kana aśundes phendes:

— Phare si ĩl vorbe kadala, kon daśtil te aśunel len?

⁶¹ Dar o Isus kaj zanelas kǎ lesqe ućenićǎ rovenas pes anθa kadaja, phendǎ lenqe:

— Kadaja xolǎrel tumen? ⁶² Atunć te dikhenas le Ćhaves le Manuśasqo uśtindos kaj sas maj anglal?

⁶³ O Duxo si kova kaj del viaca, o trupo ni folosil khandesθe: ĩl vorbe kaj phendem len me tumenqe si duxo haj si viaca. ⁶⁴ Dar si maśkar tumenθe save ni pakǎn.

Kǎ o Isus zanglǎs danglal kon si kodola kaj ni pakǎn haj kon si kodova kaj va bikinela les. ⁶⁵ Haj maj phendǎs:

— Kodolasqe phendem tumenqe kǎ koniva ni daśtil te avel manθe, kana naj lesqe dino kaθar muro Dad.

Le Isusos si les ĩl vorbe le viacaqe

⁶⁶ Kodolasqe but anθa lesqe ućenićǎ boldinǎjles haj ni maj phirdes leća. ⁶⁷ Atunć o Isus phendǎs le deśudonqe:

— I tumen kamen te telǎren?

⁶⁸ O Simon Petru dinǎ les anglal:

— Rai!a, kasθe te zas? Tut si tut ĩl vorbe viacaqe veśniko. ⁶⁹ Kǎ ame pakǎs haj prinżanas kǎ tu san o sfinto le Devlesqo.

⁷⁰ O Isus dinǎ len anglal:

— Ni alosardem tumen me, tumen le deśudon? Haj jekh anθa tumenθe si beng.

⁷¹ Phenelas anθa o Juda, o ćhavo le Simonosqo Iskariotjano, anθa kodoja kǎ ov, jekh anθa-l deśuduj, avelas te bikinel les.

Āl phral le Isusosqe ni pakǎn anθǎ lesθe

7 Pala kadala bukǎ o Isus phirelas anθ-e Galilea, kǎ ni kamelas te phirel anθ-e Judeja, kǎ ĩl bare le evreenqe rodenas te mudaren les. ² Sas paśǎ ĩk ges baro le evreenqo, o Ges le Korturenqo. ³ Anθa kodoja lesqe phral phende lesqe:

— Telǎr kaθar haj za anθ-e Judeja kaśte dikhen i ke ućenićǎ ĩl bukǎ kaj keres len! ⁴ Kǎ koniva ni kerel dajći garado kana rodol te kerdǎl prinżando! Kana keres ĩl bukǎ kadala, sikadǎ le lumǎqe!

⁵ Kä nić lesqe phral ni pakānas anθā lesθe. ⁶ Atunc o Isus phendā lenqe:

— Zi akanak ni avilos muro timpo te zav, dar anθa tumenθe o timpo si totdjauna laćho te zan. ⁷ Tumen e lumā ni dařtil te urol tumen, dar man urol man, kā me phenav o ćacimos anθa laθe kā laqe fapte si nasul. ⁸ Zan tume k-o ges o baro, ĩnkā me ni zav kā kadav ges baro, kā muro timpo zi akanak ni avilos.

⁹ Pāće phendās kadal bukā, ov aćhilos anθ-e Galilea.

¹⁰ Pala so lesqe phral telārdes k-o ges o baro, gelos i ov, dar na te dikhōl, haj kam ćorjal. ¹¹ Anθ-o ges o baro āl bare le evreenqe rodenas les haj phenenas:

— Kaj si o manuś kodova?

¹² Āl manuś denas but дума ćorjal anθa lesθe. Aver phenenas:

— Si āk manuś laćho!

Aver phenenas:

— Na, kā tharel le manuśān.

¹³ Haj daraθar le barenqi le evreenqe konik ni delas дума anθa lesθe te aśundōl.

Na krison pala sar dikhōl, dar pala o ćacimos!

¹⁴ Kam ke epaś le bare gesenqi o Isus gelos anθ-e bar le Templosqi haj sikavelas le manuśān. ¹⁵ Atunc āl bare le evreenqe mirinas pes haj phenenas:

— Sar zanel kadava kadikita lil kā ni sikilos kanikasθe?

¹⁶ Kodolasqe o Isus dinā len anglal:

— So sikavav me naj manθar, dar si kaθar kova kaj dinā man drom. ¹⁷ Kana dakoniva kamel te kerel le Devlesqi voja, va prinzanela kana muro sikaimos si kaθar o Del sau kana me dav дума manθar. ¹⁸ Kova kaj del дума pesθar, rodel pi slava, dar kova kaj rodel e slava kolesqi kaj dinā les drom, kodova si ćaćo haj anθā lesθe naj khanć oxamno. ¹⁹ Ni dinā tumen o Mojsā e kris? Dar nić jekh anθa tumenθe ni ĩnkārel e kris. Sosθe roden te mudaren man?

²⁰ Haj āl manuś dine les anglal:

— Si tut beng anθā tuθe, kon rodel te mudarel tut?

²¹ O Isus dinās anglal:

— Kerdem āk buki haj sā mirin tumen. ²² Kodolasqe o Mojsā phendā tumenqe te ćhinen tumare ćhaven tele, na kā si kaθar o Mojsā haj kaθar āl dada. Haj tume i anθ-o ges le Sabatosqo keren le ćhavorrānqe o ćhinimos tele.ⁿ ²³ Kana āl ćhave si ćhinde

tele anθ-o ges le Sabatosqo kašte na avel uřtjadi e kris le Mojsāsqi, atunc sosθe xolāon pā manθe, kā sastārdem saoro trupo āk manuśasqo anθ-o ges le Sabatosqo? ²⁴ Na maj krisin pala sar dikhōl, dar krisin pala o ćacimos!

Si o Isus o Kristos?

²⁵ Atunc nište manuś anθa kola kaj beśenas anθ-o Jerusalem phendes:

— Naj kadava o manuś kaj roden on te mudaren les? ²⁶ Dikh kā del дума te aśundōl haj on ni phenen lesqe khanć. Na oare āl maj bare ćaćes zanen kā ov si o Kristos? ²⁷ Dar ame zanas kaθar avel ov, dar kana va avela o Kristos, konik ni va zanela kaθar avel.

²⁸ Kodolasqe o Isus kana sikavelas anθ-e bar le Templosqi, delas muj:

— Tume i prinzanen man haj zanen i kaθar sem? Dar me ni avilem manθar, dar kova kaj dinā man drom si ćaćes, haj tume ni prinzanen les. ²⁹ Me prinzanav les anθa kodoja kā avav lesθar haj ov dinā man drom.

³⁰ Kodolasqe rodenas te astaren les, dar koniva ni ćhutās o vast pā lesθe, kā ni avilosas zi akanak lesqo ćaso. ³¹ Haj but anθa-l manuś pakāēs anθā lesθe haj phenenas:

— Kana va avela o Kristos, va kerela maj but semnā dā sar kerdās kadava?

Āl bare le evreenqe kamen te astaren le Isusos

³² Āl fariseā aśundes so phenenas pohalja āl manuś anθa o Isus, haj on anθ-āk than le maj barenća le raśaēnqe dine drom nište gārzi te astaren les.

³³ Atunc o Isus phendās:

— Maj sem tumenća āk ćira timpo haj pala kodoja zav kolesθe kaj dinā man drom. ³⁴ Va rodena man, dar ni va arakhena man, haj tumen ni dařtin te aven kaj me sem.

³⁵ Atunc āl bare le evreenqe phendes mařkar pesθe:

— Kaj kamel te zal kadava, ta na dařtis te arakhas les? Kamel te zal k-āl evrea kaj si risipime mařkar āl greć haj te sikavel le grećen? ³⁶ Sar xakārdōl kadal vorbe kaj phendā len: «Va rodena man, dar ni va arakhena man» haj «tumen ni dařtin te aven kaj me sem»?

*7:35 O kuvĭnto „greć” kathe xakārdōl neevrea.

ⁿ7:22 3eneza 17:12

O Isus o paj le viacaqo

³⁷ Anθ-o paluno haj maj baro ges le bare gesenqo, o Isus bešlos anθä pīrnenθe haj dinās muj:

— Kana dakoniva si trušalo, te avel manθe haj te pel! ³⁸ Kova kaj pakāl anθä manθe, anθa lesqo ilo va thabdela pīrīja paēnqe kaj den viaca, sar ramol e skriptura.^o

³⁹ Ov phenelas kadaja anθa o Duxo, kaj sas te len les äk cīra maj ĩnkāl kodola kaj pakān anθä lesθe, kā o Duxo Sfīnto ĩnkā nas dino, anθa kodoja kā zi akanak o Del ni sikadāsas kabor dā baro si o Isus.

Äl manuś xan pes anθa-i kauza le Isusosqi

⁴⁰ Kana aśundes kadal vorbe, aver phenenas:

— Čačes kadava si o Prooroko.^p

⁴¹ Aver phenenas:

— Kadava si o Kristos.

Haj aver phenenas:

— Sar, anθa-i Galilea va avela o Kristos? ⁴² Ni phenel e skriptura kā o Kristos va avela anθa-l čhave le Davidosqe haj anθa o Betleemo, o gav kaθar sas o David?

⁴³ Kadā kā äl manuś pharadiles anθa lesqi kauza.

⁴⁴ Haj aver anθa lenθe kamenas te astaren les, dar konik ni čhutās o vast pä lesθe.

But anθa-l bare le evreenqe ni pakān anθ-o Isus

⁴⁵ Atunc risajles äl gārzi k-äl maj bare le raśaēnqe haj k-äl fariseā, haj kadala puśle len:

— Sosθe ni andinen les?

⁴⁶ Äl gārzi dines anglal:

— Nić äk data ni dinās duma kadā äk manuś.

⁴⁷ Atunc äl fariseā dine len anglal:

— Senas i tume tharde? ⁴⁸ Pakājas anθä lesθe da jekh anθa-l maj bare sau anθa-l fariseā? ⁴⁹ Äl manuś kadala, save ni prinžanen e kris, si talaj armaj le Devlesqi!

⁵⁰ O Nikodim, kova savo avilosas maj anglal k-o Isus haj savo sas jekh anθa lenθe, phendā lenqe:

— ⁵¹ Amari kris krisol le manuśās kana ni aśunela les maj anglal haj kana ni zanel so kerdās?

⁵² On dine les anglal:

— I tu san anθa-i Galilea? Rode haj dikh anθ-äl lila, kā anθa-i Galilea naj te ĩnklel nić äk prooroko.

E zuvli kaj kurvisardās

⁵³ (Haj gelos fiosavo kā pō kher.

8 Haj o Isus gelos k-o Plaj le Mäslinenqo. ² Haj detexara anθa-i rät pale avilos k-o Templo, haj saorä manuś aviles lesθe. Ov bešlos tele haj sikavelas len. ³ Atunc nište manuś kaj sikades e kris haj nište fariseā andine lesqe äk zuvli astarti kaj kurvilas, čhute lan anθ-o maśkar le manuśānqo ⁴ haj phendes le Isusosqe:

— Sikaitorina, e zuvli kadaja sas astarti kana sovelas äk manuśāča. ⁵ O Mojsā poruncisardās amenqe anθ-e kris^q te mudaras barānča kadalenθar zuvlā. Tu so phenes?*

⁶ Phenenas kadā kašte probin les kašte daštīn te arakhen lesqe dajćī doś. Dar o Isus bangilos haj ramolas le naječa p-e phuv.^r ⁷ Haj kā on sa pučhenas les, uštīlos haj phendā lenqe:

— Saves anθa tumenθe naj les bezex, te čhudel anglal le barāča anθä laθe!^s

⁸ Haj pale bangilos haj ramolas p-e phuv. ⁹ Pāče on aśundes, äl maj bare telārdes jekh p-o jekh, maj anglal äl phure, kadā kā o Isus ačhilos korkoro haj e zuvli anθ-o maśkar. ¹⁰ O Isus uštīlos haj phendā laqe:

— Zuvlie, kaj si on? Konik ni phenel kā trābul te meres?

¹¹ Haj oj phendā lesqe:

— Nić jekh, raja!

Haj o Isus phendās:

— Nić me ni phenav kā trābul te meres. Za haj dakanara ta na maj keres bezex![†]

O Isus si e lumina le lumāqi

¹² O Isus pale dinā lenqe duma:

— Me sem e lumina le lumāqi. Savo avel pala manθe ni va phirela nić äk data anθ-o ĩntunjariko, haj va avela les e lumina le viacaqi.

¹³ Kodolasqe äl fariseā phende lesqe:

— Tu phenes korkoro anθa tuθe, kadā kā ki märturia naj čači.

¹⁴ O Isus dinā len anglal:

— Kjar kana me phenav korkoro anθa manθe, mīrī märturia si čači, kā me zanav kaθar avilem haj kaj

***8:5** Äl manuś ni phendes sā so ramol pes anθ-e kris.

†**8:11** So si anθ-o paranteze (7:53–8:11) ni arakhadol anθä saorä manuskrise purane.

o**7:38** Isaja 58:11; Eksodo 17:6   p**7:40** Joan 1:21   q**8:5** Deuteronomo 22:22–24; Levitiko 20:10

r**8:6** Jeremia 17:13   s**8:7** Deuteronomo 13:9; 17:7

zav. Dar tume ni zanen kaθar avilem haj nić kaj zav.
¹⁵ Tume krison āk krisimaça manuśāsƣo. Me ni krisov kanikas. ¹⁶ Haj kjar kana krisov, muro krisimos si ćaćo, pentru kã ni krisov korkoro, haj o Dad kaj dinã man drom si mança. ¹⁷ Kjar anθã tumari kris si ramome kã e mãrturia duje manuśãnƣi si ćaći. ¹⁸ Me phenav o ćaćimos anθa manθe haj i o Dad savo dinã man drom phenel o ćaćimos anθa manθe!

¹⁹ Atunć on phende lesqe:

— Kaj si kō dad?

O Isus dinã anglal:

— Tume ni prinzanen man nić man, nić mĩrã Dades. Te prinzanenas man, prinzanenas i mĩrã Dades.

²⁰ O Isus phendãs kadal vorbe kana sikavelas le manuśãn k-o Templo paśa o than kaj andõn ãl love. Haj koniva ni astardãs les, kã ni avilosas ƣi akanak lesqo ćaso.

O Isus naj anθa-i lumã kadaja

²¹ Kodolasqe pale dinã lenqe дума:

— Me telãrav haj tume si te roden man, haj si te meren anθã tumaro bezex. Kaj me zav, tume ni dařtin te aven.

²² Kadã kã ãl bare le evreenqe phendes:

— Si te mudarel pes? Kã phenel: «Kaj me zav, tume ni dařtin te aven».

²³ Ov phendã lenqe:

— Tume sen kaθar telal, haj me sem opral. Tume sen anθa-i lumã kadaja, me ni sem anθa-i lumã kadaja. ²⁴ Anθa kodoja phendem tumenqe kã si te meren anθã tumare bezexa, kã ta na pakãna kã ME SEM,* si te meren anθã tumare bezexa.

²⁵ Kadã kã on phende lesqe:

— Kon san tu?

O Isus dinã len anglal:

— Me sem kon me phendem tumenqe anglal kã sem. ²⁶ But si man phenimasqo haj krisimasqo anθa tumenθe, dar kova kaj dinã man drom phenel o ćaćimos, haj me so aśundem lesθar kodoja phenav le lumãqe.

²⁷ On ni xakãrdes kã delas lenqe дума anθa o Dad.

²⁸ Haj kadã o Isus phendã lenqe:

— Kana tume va vazdena le Ćhaves le Manuśāsƣo, atunć va prinzanena kã me sem, haj kã ni kerav khandć manθar, dar orso phenav si sar sikadã man muro Dad. ²⁹ Haj kova kaj dinã man drom si mança. Ni mu-

klã man korkoro, kã ãntotdjauna kerav so les plaćol les.

³⁰ Kana o Isus phenelas ãl bukã kadala but manuś pakãēs anθã lesθe.

O ćaćimos xastravel tut

³¹ Kodolasqe o Isus phendãs le evreenqe save pakãēs anθã lesθe:

— Kana sa va kerena mĩrã vorbe, ćaćes sen mĩrã ućenicã. ³² Haj si te prinzanen o ćaćimos, haj o ćaćimos va kerela tumen liberja.

³³ On dine les anglal:

— Ame sãm ãl ćhave le Avraamosqe, haj kanikasqe nić āk data ni sãmas robi. Sar phenes tu kã «si te aven liberja»?

³⁴ O Isus dinã len anglal:

— Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe: orkon trail anθ-o bezex si robo le bezexãsqe. ³⁵ O robo ni aćhol anθ-o kher pentru totdjauna, dar o ćhavo aćhol pentru totdjauna.^t ³⁶ Kodolasqe kana o Ćhavo kerel tumen liberja, si te aven ćaćes liberja. ³⁷ Žanav kã sen ãl ćhave le Avraamosqe, dar roden te mudaren man, kã mĩrã vorbe naj len than anθã tumenθe. ³⁸ Me phenav so dikhlem kana semas le Dadeça, haj i tume keren kadã sar aśunden kaθar tumaro dad.

³⁹ On dines anglal:

— Amaro dad si o Avraam.

O Isus phendã lenqe:

— Te senas ãl ćhave le Avraamosqe, kerenas ãl fapte le Avraamosqe. ⁴⁰ Dar akanak roden te mudaren man man, āk manuś savo phendã tumenqe o ćaćimos kaj aśundem kaθar o Del. Kadã dajći o Avraam ni kerdãs. ⁴¹ Tume keren ãl fapte tumare dadesqe.

On phende lesqe:

— Ame ni sãm ćhave kerde anθa-i kurvia. Si amen numa āk dad, o Del.

⁴² O Isus phendã lenqe:

— Te sas o Del tumaro dad, jubinas man man, kã me ãnklistem kaθar o Del haj sem kathe. Ni avilem kã me kamnem, dar ov dinã man drom. ⁴³ Sosθe ni xakãren so phenav tumenqe? Kodolasqe kã ni dařtin te aśunen kaθar mĩrã vorbe. ⁴⁴ Tume sen kaθar tumaro dad o beng, haj kamen te keren so kamel tumaro dad. Ov dã anglal mudarelas, haj ni beśel anθ-o ćaćimos, kã anθã lesθe naj ćaćimos. Kana phenel o oxaimos, del дума anθa pire, kã si āk oxamno haj o dad le oxaimasqo. ⁴⁵ Haj kã me phenav o ćaćimos, ni

***8:24** ME SEM Anθ-o Eksodo 3:14 o anav ME SEM si o anav le RAJesqo.

^t**8:35** Ženeza 21:10; Galateni 4:30

pakǎn man. ⁴⁶ Savo anθa tumenθe daǎtil te sikavel kǎ si man doś bezexǎsqi? Kana phenav o ćaćimos, sosθe ni pakǎn man? ⁴⁷ Savo si kaθar o Del aśunel kaθar ǎl vorbe le Devlesqe. Kodolasqe tume ni aśunen, kǎ ni sen kaθar o Del.

O Isus si maj anglal dǎ sar o Avraam

⁴⁸ ǎl bare le evreenqe dine les anglal:

— Ni phenas ame miśto kǎ san samaritjano haj si tut beng?

⁴⁹ O Isus dinǎs anglal:

— Naj man beng, dar me ćinstiv mǐrǎ Dades haj tume ni ćinstin man. ⁵⁰ Me ni rodav mǐrǐ slava, si jekh savo rodel lan haj ov si o krisitori. ⁵¹ Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe: kana orsavo kerel mǐrǎ vorbe, naj te merel nić ǎk data.^u

⁵² Kadǎ kǎ ǎl bare le evreenqe phende lesqe:

— Akanak zanas kǎ si tut beng: o Avraam mulos haj i ǎl prooroćǎ, haj tu phenes: «Kana orsavo kerel mǐrǎ vorbe, naj te merel nić ǎk data.» ⁵³ San tu maj baro dǎ sar amaro dad o Avraam, savo mulos? Haj i ǎl prooroćǎ mules. Kon phenes tu kǎ san?

⁵⁴ O Isus dinǎs anglal:

— Kana me phenav kabor dǎ baro sem me, mǐrǐ slava naj khanćesqi. Muro Dad sikavel kabor dǎ baro sem me, ov anθa savo tume phenen: «si amaro Del». ⁵⁵ Haj tume ni prinzanen les, dar me prinzanav les. Kašte phenav kǎ ni prinzanav les semas ǎk oxamno sar tumenθe. Dar me prinzanav les haj kerav lesqe vorbe. ⁵⁶ Tumaro dad o Avraam xuklos dǎ bukurě kǎ si te dikhel o ges mǐrǎ avimasqo. Dikhlǎ les haj bukurisajlos.^v

⁵⁷ Kadǎ kǎ ǎl bare le evreenqe phende lesqe:

— Naj tut nić peinda bǎrs haj dikhlǎn le Avraamos?

⁵⁸ O Isus phendǎ lenqe:

— Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe: Maj anglal zi kaj te kerdǎl o Avraam, ME SEM.

⁵⁹ Kadǎ kǎ liles bar kašte ćhuden anθǎ lesθe.^w Dar o Isus garadilos haj ĩnklistos anθa-i bar le Templosqi.

O sastjarimos le korǎsqo

9 Kana nakhelas, o Isus dikhlǎs ǎk manuś koro dǎ kana kerdilos. ² Haj lesqe ućenićǎ puśle les:

— Rabi,^x kon kerdǎs bezex da biandilos koro kadav manuś, ov sau lesqo dad haj lesqi dej?

³ O Isus dinǎs anglal:

— Naj kǎ kerdes bezex nić o manuś kadava, nić lesqe dada, haj kadǎ kerdilos te daǎtil pes te avel sikade anθǎ lesθe ǎl fapte le Devlesqe. ⁴ So si ges trǎbul te keras ǎl fapte kolesqe savo dinǎ man drom. Avel e rǎt, kana konik ni daǎtil te kerel buki. ⁵ Kabor sem anθ-e lumǎ, sem e lumina le lumǎqi.

⁶ Pǎće phendǎs kadal vorbe, ćungardǎs p-e phuv haj anθa o ćungarimos kerdǎs ćik haj makhlǎs ǎl jakha le korǎsqe le ćikaća. ⁷ Pala kodoja phendǎ lesqe:

— Ća haj thov tut anθ-o paj kaj bućhol Siloamo (savo xakǎrdǎl „dino drom”). Atunć ov gelos haj thodǎ pes haj risajlos dikhindos.^y ⁸ Kadǎ kǎ ǎl većini haj kola kaj prinzandesas les maj anglal kǎ mangelas phenenas:

— Naj kadava kaj beśelas haj mangelas?

⁹ Aver phenenas:

— Ov si.

Aver phenenas:

— Na, dar amǎl leća.

Haj ov phenelas:

— Me sem!

¹⁰ Kadǎ kǎ phende lesqe:

— Sar putardiles ke jakha?

¹¹ Ov dinǎs anglal:

— O manuś kaj bućhol Isus kerdǎs ćik haj makhlǎs mǐrǎ jakha haj phendǎ manqe: «Ća k-o paj o Siloamo haj thov tut anθǎ lesθe!» Kadǎ kǎ gelem haj thodem man haj avile mǐrǎ jakha.

¹² Haj phende lesqe:

— Kaj si o manuś kodova?

Ov phendǎs:

— Ni zanav.

ǎl fariseǎ pućhen le korǎs sar sastilos

¹³ ĩngǎrdes k-ǎl fariseǎ koles kaj sas maj anglal koro.

¹⁴ Haj sas ǎk ges Sabatosqo kana o Isus kerdǎsas ćik haj putardǎsas lesqe jakha. ¹⁵ Atunć ǎl fariseǎ puśle les i on sar aviles lesqe jakha. Haj ov phendǎ lenqe:

— Ćhutǎ manqe ćik p-ǎl jakha, thodem man haj dikhav.

¹⁶ Kodolasqe aver anθa-l fariseǎ phenenas:

— O manuś kadava naj kaθar o Del, kǎ ni ĩnkǎrel o Sabato.

Aver phenenas:

— Sar daǎtil ǎk manuś bezexalo te kerel kadǎ semnǎ?

^u8:51 Joan 3:16; 5:24; 6:47   ^v8:56 Ćeneza 12:1-3; 22:13-15   ^w8:59 Levitiko 24:13-16

^x9:2 Joan 1:38   ^y9:7 2 Thagara 5

Haj pharadiles maškar lenŋe. ¹⁷ Atunć pale phen-des le koräsqe:

- Tu so phenes anŋa lesŋe kã putardãs ke jakha? Ov phendãs:
- Si äk prooroko.

¹⁸ Dar äl bare le evreenqe ni pakãjas kã ov sas koro haj akanak dikhel, zi kana ni dines muj lesqe dades haj lesqe da. ¹⁹ Haj pušle len:

— Si kadava tumaro čhavo, anŋa savo phenen kã kerdilos koro? Sar da dikhel akanak?

²⁰ Kadã kã lesqo dad haj lesqi dej dines anglal:

— Žanas kã kadava si amaro čhavo haj kã kerdilos koro. ²¹ Dar sar dikhel akanak, ni žanas, haj ni žanas nić kon putardãs lesqe jakha. Pučhen les les, kã ov si dãstul dã baro! Haj ov va dela дума korkoro anŋa pesŋe.

²² Lesqi dej haj lesqo dad phende kadal vorbe, kã daranas kaŋar äl bare le evreenqe, kã on deža xotãriserdesas: kana dakoniva va phenela kã o Isus si o Kristos, te avel dino avri anŋa-i sinagoga. ²³ Kodolasqe phende lesqi dej haj lesqo dad:

— Si dãstul dã baro, pučhen les les!

²⁴ Atunć pale dine muj le manušãs kaj sas koro haj phende lesqe:

— Phen o ćacimos angla o Del!^{*z} Ame žanas kã o manuš kadava si äk bezexalo.

²⁵ Ov dinã len anglal:

— Me ni žanav kana si äk bezexalo. Me jekh žanav: kã semas koro haj akanak dikhav.

²⁶ Atunć on pale phende lesqe:

— So kerdã tuqe? Sar putardãs ke jakha?

²⁷ Ov dinã len anglal:

— Doar phendem tumenqe, dar ni ašunden man. Sosŋe kamen te maj ašunen maj äk data? Dar ni kãmena i tume te kerdŋn lesqe ućenićã?

²⁸ On zbãrisardes pã lesŋe:

— Tu san lesqo ućeniko, haj ame sãm äl ućenićã le Mojsãsqe! ²⁹ Ame žanas kã o Del dinãs дума le Mojsãsqe,^a dar anŋa kadava nić ni žanas kaŋar si.

³⁰ O manuš dinã len anglal:

— Kate si e mirarã, kã tume ni žanen kaŋar si ov haj ov putardãs mirã jakha! ³¹ Žanas kã o Del ni ašunel le bezexalen, dar kana dakoniva ćinstil le Devles haj kerel lesqi voja, kodoles ašunel les o Del. ³² Dã kana si e lumã ni ašundinãjlos te putrel dakoniva äl jakha

äk koräsqe kerdo koro anŋa pi dej. ³³ Kana o manuš kadava ni afi sas kaŋar o Del, ni daštilas te kerel dajći.

³⁴ On dine les anglal:

— Tu san kerdo ku sã anŋ-o bezex haj tu sikaves amen amen?

Haj dine les avri.

O koro pakãl anŋ-o Isus

³⁵ O Isus ašundãs kã dine les avri, haj kana arakhlã les phendã lesqe:

— Pakãs anŋ-o Čhavo le Manušãsqo?

³⁶ Ov dinã anglal:

— Kon si ov, raja, kašte pakãv anŋã lesŋe?

³⁷ O Isus phendã lesqe:

— Dikhlãn les, si kova savo del дума tuča.

³⁸ Haj ov phendãs:

— Pakãv, Raila.

Haj ĩnkinosajlos lesqe. ³⁹ O Isus phendãs:

— Me avilem anŋ-e lumã kadaja te dav e pronuncarã, kã kodola save ni dikhen, te dikhen, haj kola kaj dikhen, te aresen korã.

⁴⁰ Haj nište fariseã save sas leča ašundes kadal vorbe haj phende lesqe:

— Kames te phenes kã i ame sãm korã?

⁴¹ O Isus phendãs lenqe:

— Te senas korã, ni senas došale bezexãsar, dar akanak phenen: «Dikhas», kadã kã ačhon došale.

O Isus si o pãstori o lačo

10 — ¹Ćacės, ćacės phenav tumenqe: kova kaj ni ĩntril poa udar anŋ-e bar le brakhãnqi haj xutel pa aver rig, kodova si ćor haj tilxari.^b ² Dar kon ĩntril poa udar si pãstori le brakhãnqo. ³ Kodolesqe putrel o portari haj äl brakhã ašunen lesqo glaso, haj ov del muj pe brakhãn pã anavesŋe haj zal angla lenŋe avri. ⁴ Kana ĩnkaldãs piren saorãn, zal angla lenŋe, haj äl brakhã žan pala lesŋe, kã prinžanen lesqo glaso. ⁵ Dar nić äk data ni žan pala äk strãiino, haj va našãna lesŋar, kã ni prinžanen lesqo glaso.

⁶ E pilda kadaja phendã lan lenqe o Isus, dar on ni xakãrdes so phenelas lenqe.

⁷ Atunć pale phendã lenqe o Isus:

— Ćacės, ćacės phenav tumenqe, me sem o udar le brakhãnqo. ⁸ Sã kaj aviles maj anglal manŋar si ćor haj tilxarã, haj äl brakhã ni ašundes lenŋar. ⁹ Me sem o udar.^c Kana dakoniva va ĩntrila prin manŋe,

*9:24 Phen o ćacimos angla o Del Anŋ-o orizinalo si: „De slava le Devles!”

^z9:24 Josua 7:19   ^a9:29 Eksodo 33:11; Numerã 12:8   ^b10:1 Ezekiel 34:1; Jeremia 23:1-3

^c10:9 Joan 14:6; Efeseni 2:18

va avela xastrame. Va întrila, va inklela haj va arakhela čar. ¹⁰ O čor ni avel, numa te čorel, te činel haj te nimičil. Me avilem ka len te avel len viaca, haj oj te avel pherdi mištimos.

¹¹ Me sem o lačo pãstori. O pãstori o lačo del pi viaca anθa-l brakhã. ¹² Dar kova kaj si pokindo, savo naj pãstori, haj ãl brakhã naj lesqe, kana dikhel kã avel o ruv, mukel le brakhãn haj našãl. Haj o ruv astarel haj pharavel le brakhãn. ¹³ Kova kaj si pokindo našãl, kã si pokindo haj ni xal les e griža le brakhãnqi. ¹⁴ Me sem o lačo pãstori haj mĩrãn prinžanav len haj on prinžanav le Dades, haj dav mĩri viaca anθa-l brakhã. ¹⁶ Maj si man aver brakhã save naj anθa kadav staulo. I kodolen trãbul te anav len. On va ašunena kaθar muro glaso, haj va avela ãk turma ãk pãstoreča. ¹⁷ Anθa kodoja jubil man o Dad, kã me dav mĩri viaca kašte lav lan palpale. ¹⁸ Konik ni lel mĩri viaca, dar me alov te dav mĩri viaca. Man si man zuralimos te dav lan, haj man si man zuralimos te lav lan palpale. E porunka kadaja lilem lan kaθar muro Dad.

¹⁹ Anθa-i kauza kadal vorbenqe pale kerdinãjlos pharaimos maškar ãl evrea,^d ²⁰ haj but anθa lenθe phenenas:

— Si les beng, si dilo. Sosθe ašunen les?^e

²¹ Aver phenenas:

— ãl vorbe kadala naj ãk manušãsqe bengalo. Daštil ãk beng te putrel ãl jakha le korãnqe?^f

ãl bare le evreenqe ni pakãn anθ-o Isus

²² Pala kodoja anθ-o Jerusalimo sas e sãrbãtoarja: o Užimos le Templosqo. * Sas o ivend. ²³ O Isus phirelas anθ-e bar le Templosqi anθ-e Prispa le Solomonosqi. ²⁴ Kadã kã ãl bare le evreenqe kidinãjles pã lesθe haj phenenas lesqe:

— 3i kana mudares amaro ilo? Phen amenqe te xakãras: tu san o Kristos?

²⁵ O Isus dinã len anglal:

— Phendem tumenqe haj ni pakãn man. ãl bukã kaj kerav len me anθ-o anav mĩrã Dadesqo, kadala phenen o čãcimos anθa manθe. ²⁶ Dar tume ni pakãn, anθa kodoja kã ni sen anθa mĩrã brakhã.^g ²⁷ Mĩrã brakhã ašunen kaθar muro glaso, haj me pri-

nžanav len haj on aven pala manθe.^h ²⁸ Haj me dav len e viaca vešniko. Haj nič ãk data ni va xasaona, haj konik ni va čirdela len anθa muro vast. ²⁹ Muro Dad, savo dinã len manqe, si maj baro dã sã, haj koniva ni daštil te čirdel len anθa o vast le Dadesqo.ⁱ ³⁰ Me haj o Dad sãm jekh.

³¹ Atunč ãl bare le evreenqe pale liles bar kašte mudaren les. ³² O Isus dinã len anglal:

— But bukã lačhã sikadem tumenqe kaθar o Dad. Anθa savi anθa-l bukã kadala mudaren man barãnča?

³³ On phende lesqe:

— Na anθa-k buki lači mudaras tut barãnča, haj anθa-k xula, kã tu savo san manuš, kerdos Del.

³⁴ O Isus dinã len anglal:

— Naj ramome anθã tumaro lil le krisaqo: «Me phendem: Sen devla?»^k ³⁵ Kana othe phendã lenqe «devla», kolenqe kaj dinã lenqe дума o kuvĩnto le Devlesqo — haj e Skriptura ni daštil te avel kerdi khančesqi — ³⁶ tume phenen anθa kova saves o Dad sfincosardã les haj dinã les drom anθ-e lumã: «Tu xulis», kã phendem: «Sem o Čhavo le Devlesqo?»

³⁷ Kana ni kerav ãl bukã mĩrã Dadesqe, ta na pakãn man! ³⁸ Dar kana kerav len, kjar kana man ni pakãn man, pakãn ãl bukã kašte xakãren haj te prinžanav kã o Dad si anθã manθe, haj me anθ-o Dad!

³⁹ Kodolasqe pale rodenas te astaren les, dar ov xastralos anθa lenqe vast. ⁴⁰ O Isus pale gelos inčãltar o Jordano, anθ-o than kaj boldãsas o Joan anglal, haj ačhilos othe. ⁴¹ Haj but manuš aviles lesθe haj phenenas:

— O Joan čãces ni kerdãs nič ãk semno, dar sã so phendãs ov anθa kadava si čãce.

⁴² Haj othe but pakãje anθã lesθe.

O Isus žuvindil le Lazãros

11 Haj ãk manuš sas nasfalo, o Lazãr anθa-i Betania kaj bešenat e Maria haj e Marta, laqi phej. ² E Maria sas koja kaj makhlãs le Rajes parfumoča haj khoslãs lesqe pĩrne pe balenča,¹ haj laqo phral o Lazãr sas nasfalo. ³ Kodolasqe ãl pheã dines drom k-o Isus, phenindos:

— Rai!a, ita, kova saves jubis les si nasfalo.

⁴ Haj kana o Isus ašundãs, phendãs:

***10:22** ãl manuš sãrbãtorinas o užimos le Templosqo, kã anθ-o bãrs 164 angla o Kristoso sfincosajlos o Templo pala so ãl greč maxrisardesat les.

^d**10:19** Joan 7:43; 9:16   ^e**10:20** Joan 8:52; 7:20   ^f**10:21** Salmi 146:8; Joan 9:32-33   ^g**10:26** Joan 8:47

^h**10:27** Joan 10:14   ⁱ**10:29** Joan 14:28; 17:6   ^j**10:30** Joan 17:11   ^k**10:34** Salmi 82:6   ^l**11:2** Joan 12:3

— O nasfalimos kadava naj anθa o merimos haj si anθa-i slava le Devlesqi, kašte avel sikado prin lesθe kabor dā baro si o Čhavo le Devlesqo.

⁵ O Isus jubilas le Marta, laqe phǎ haj le Lazāros. ⁶ Deč kana ašundās kā ov si nasfalo, atunc ačhilos duj ges anθ-o than kaj sas. ⁷ Pala kadaja phendās le učeničenqe:

— Xajdin te zas pale anθ-e Judeja!

⁸ Āl učeničǎ phende lesqe:

— Rabi, akanak āl bare le evreenqe rodenas te mudaren tut barānča,^m haj pale kames te zas othe?

⁹ O Isus dinās anglal:

— Naj dešuduj časuri anθ-o ges? Kana dakoniva phirel o ges, ni ĩmpedekil pes, kā dikhel e lumina kadal lumǎqi. ¹⁰ Dar kana dakoniva phirel e rǎt, ĩmpedekil pes, kā naj les lumina.

¹¹ Pala kadal vorbe phendǎ lenqe:

— O Lazāro, amaro amal, sovel, dar zav te vazdav les anθa-i lindri.

¹² Kadǎ kā āl učeničǎ phende lesqe:

— Raila, kana sovel, va kerdōla mišto.

¹³ Dar o Isus dinās duma anθa lesqo mulimos, dar on gūndinas kā del duma anθa-i odihna le sovimasqi.

¹⁴ Atunc o Isus phendǎ lenqe te xakāren:

— O Lazāro mulos. ¹⁵ Haj bukuriv man anθa tu-menθe kā ni semas othe, kašte pakǎn. Dar xajdin te zas lesθe!

¹⁶ Atunc o Toma kaj bučholas ʒjamāno phendās kolenqe kaj sas leča učeničǎ:

— Xajdin te zas i ame kašte meras le Isusoča!

¹⁷ Atunc kana avilos o Isus, ašundās kā o Lazāro si dā štar ges anθ-o than le praxomasqo. ¹⁸ E Betania sas paša o Jerusalimo, kam kā trin kilometrǎ,* ¹⁹ haj but anθa-l evrea avilesas ke Marta haj ke Maria kašte mīngiīn len anθa lenqo phral. ²⁰ Kana e Marta ašundās kā avel o Isus, ĩnklistis angla lesθe. Dar e Maria bešelas anθ-o kher. ²¹ Atunc e Marta phendās le Isusosqe:

— Raila, te afi sanas kathe, muro phral ni afi mulosas. ²² Dar i akanak zanav kā orso manges kaθar o Del, o Del va dela tut.

²³ O Isus phendǎ laqe:

— Kō phral va uštela anθa-l mule.

²⁴ E Marta phendǎ lesqe:

— Zanav kā va uštela anθa-l mule, ke ĩnvierǎ anθ-o paluno ges.

²⁵ O Isus phendǎ laqe:

— Me sem e ĩnvierǎ haj e viaca. Kon pakǎl anθǎ manθe, kjar kana merela, va trajla, ²⁶ haj sǎ kaj tra-in haj pakǎn anθǎ manθe ni va merena nič āk data. Pakās tu e buki kadaja?

²⁷ Oj phendǎ lesqe:

— Da, Raila, me pakāv kā tu san o Kristos, o čhavo le Devlesqo, saves ažukāras les te avel anθ-e lumǎ.

²⁸ Haj phenindos kadala gelis haj dinās muj rigaθe pe phǎ le Maria haj phendǎ laqe:

— O Sikaitori si kathe haj del tut muj.

²⁹ Sar oj ašundās, uštulis sigo haj telǎrdās lesθe. ³⁰ O Isus ĩnkǎ ni ĩntrisaĵlos anθ-o gav haj sas anθ-o than kaj maladǎ les e Marta. ³¹ Atunc āl evrea kaj sas le Marāča anθ-o kher haj mīngiīnas lan, kana dikhles kā e Maria uštulis sigo haj ĩnklel avri, geles pala laθe, kā pakǎēs kā zal k-o than le praxomasqo te rovel othe. ³² Atunc kana e Maria areslis kaj sas o Isus haj dikhlǎ les, pelis kā lesqe pīrne haj phendās lesqe:

— Raila, te afi sanas kathe, ni afi mulosas muro phral.

³³ Atunc kana o Isus dikhlǎ lan rovindos, haj le evreen kaj avilesas lača rovindos, xolǎĵlos anθ-o duxo haj izdrajas anθǎ pesθe. ³⁴ Pušlās:

— Kaj čhuten les?

Haj on phendes:

— Raila, av haj dikhl!

³⁵ O Isus rovelas. ³⁶ Atunc āl evrea phendes:

— Ita kabor jubilas les!

³⁷ Dar aver maškar lenθe phendes:

— Oare ni daštilas kadava savo putardās āl jakha le korāsqe te kerel ta na merel nič o Lazāro?

³⁸ Deč o Isus pale xolǎĵlos anθǎ pesθe, gelos k-o than le praxomasqo, savo sas āk peštera haj āk bar sas čhutino k-o muj. ³⁹ O Isus phendās:

— Den rigaθe o bar!

E Marta, e phej le mulesqi, phendǎ lesqe:

— Raila, deža khandel, kā si mulo dā štar ges.

⁴⁰ O Isus phendǎ laqe:

— Ni phendem tuqe kā kana pakǎsa, va dikhesa e slava le Devlesqi?

⁴¹ Kadǎ kā dines rigaθe o bar. Haj o Isus vazdās āl jakha opre haj phendās:

— Dadle, nais tuqe kā ašundǎn man. ⁴² Haj me zanav kā ĩntotdjauna ašunes man, dar phendem kadaja anθa saorǎ manuš kaj si kathe, kašte pakǎn kā tu dinǎn man drom.

⁴³ Pǎče phendās kadala, dinǎ muj glasoča zuralo:

***11:18** trin kilometrǎ Anθ-o originalo 15 stadia, save si kam trin kilometri.

^m**11:8** Joan 10:31

— Lazär!e, av avri!

⁴⁴ Haj o mulo ñnklistos, phanglo pïrnenθar haj vas-tenθar dorjança pïnzaqe haj lesqo muj sas ñnvälujme äk štergareça. O Isus phendä lenqe:

— Putren les haj muken les te phirell!

Äl bare le evreenqe hotärin te mudaren le Isusos

⁴⁵ Kadä kä but anθa-l evrea kaj avilesas ke Maria haj dikhlesas so kerdäsas o Isus, pakäës anθä lesθe.

⁴⁶ Dar aver anθa lenθe geles k-äl fariseä haj phende lenqe so kerdäs o Isus. ⁴⁷ Atunc äl rašaja äl bare haj äl fariseä kides äk konsilo haj phenenas:

— So te keras? Kä o manus kadava kerel but semnä.

⁴⁸ Kana mukasa les kadä, sä va pakäna anθä lesθe haj äl romaja va pakäna kä ov kamel te avel thagar haj va avena haj va nimičina i amaro than o sfinto haj i amaro poporo.

⁴⁹ Dar jekh anθa lenθe, o Kajafa, savo anθ-o bärś kodova sas o rašaj o baro, phendä lenqe:

— Tume ni zanen khanć, ⁵⁰ haj nić ni gïndin kä si maj mišto anθa amenθe te merel äk korkoro manus anθa o poporo haj ta na xasaol saoro njamo.

⁵¹ Dar kadaja ni phendä lan pesθar, haj kä sas o rašaj o baro anθ-o bärś kodova, prooroćisardäs kä o Isus si te merel anθa o njamo. ⁵² Haj na numa anθa pθ njamo, haj i te kidel le čhaven le Devlesqe, save si risipime anθä aver thema, kašte aven jekh. ⁵³ Atunc anθa o ges kodova hotärisardes te mudaren les.

⁵⁴ Kodolasqe o Isus ni maj phirelas te dikhöl maškar äl evrea, dar telärdäs anθa-i Betania, anθ-o cinuto pašaj mulani, anθ-äk foro kaj bučholas Efraim, haj ačhilos othe pe učenićença.

⁵⁵ O Ges o baro le evreenqo le Nakhimasqo sas paša, haj but uštiles kaθar äl gava k-o Jerusalimo, anglao ges o baro kašte užon pes.ⁿ ⁵⁶ Kadä kä bešindos anθ-e bar le Templosqi, rodenas le Isusos haj denas дума maškar pesθe:

— So pakän? Va avela k-o ges o baro?

⁵⁷ Dar äl bare le rašaënqe haj äl fariseä dinesas porunc kä kana zanela dakoniva kaj si o Isus, te phenel lenqe kašte astaren les.

E Maria makhel äl pïrne le Isusosqe

O Matej 26:6-13; O Marko 14:3-9

12 Kadä kä šove gesença angla o ges o baro le Nakhimasqo, o Isus avilos anθ-e Betania, kaj sas o Lazäro, saves vazdä les anθa-l mule. ² Haj othe kerde lesqe xamos. E Marta služilas haj o Lazäro sas jekh anθa kola kaj bešenäs leça ke sinia. ³ Atunc e Maria liläs äk epas okavaqi parfumo nardosqo užo, but kuć, haj makhläs äl pïrne le Isusosqe haj khosläs lesqe pïrne pe balença. Haj o kher pherdilos kaθar o khandimos le parfumosqo. ⁴ Atunc jekh anθa-l lesqe učeničä, o Juda o Iskariotjano, savo urmälas te biki-nel les, phendäs:

— ⁵ Sosθe ni bikindinäjlos kadav parfumo trine šälença dinarä* haj te dinesas pes le čoränqe?

⁶ Dar phendäs kadaja na kä sas les griža kaθar äl čorä dar kä ov sas čor haj lesθe sas e punqa le lo-venqi haj lelas so čhulas pes anθä la. ⁷ Atunc o Isus phendäs:

— Muk lan, kä oj ñnkärdä les anθa o ges mirä praxomasqo! ⁸ Kä äl čorä si tumença ñntotdjauna, dar me ni sem tumença ñntotdjauna.

⁹ Haj but manus anθa-l evrea ašundes kä o Isus si anθ-e Betania haj aviles, na numa anθa o Isus, dar i te dikhen le Lazäros, saves vazdä les anθa-l mule. ¹⁰ Atunc äl bare le rašaënqe hotärisardes te mudaren i le Lazäros, ¹¹ kä anθa lesqi kauza but anθa-l evrea telärenas lenθar haj pakäës anθ-o Isus.

O Isus si primime sar thagar anθ-o Jerusalimo

¹² Anθä le donqo ges, äl but manus kaj avilesas k-äl gesa äl bare, kana ašundes kä o Isus avel k-o Jerusallimo, ¹³ liles kreć palmiosqe, ñnklistes lesqe anglal, haj denas muj:

— „Osana!†

Kova kaj avel anθ-o anav le Rajesqo si binekuvintime”,^o

o thagar le Israelosqo!

¹⁴ O Isus arakhläsas äk xäroro haj uštilos pä lesθe, pala sar si ramome:

¹⁵ „Na dara, e čhej le Sionosqi:

Ita, kθ thagar avel

ñnklisto p-äk pujo xärnäqo.”^p ¹⁶ Lesqe učeničä ni xakärdes anglal äl bukä kadala, dar maj

***12:5** Äk dinari lelas äk manus p-äk ges bukäqo.

†**12:13** O kuvinto osana si „slava lesqi”. Anθ-o Purano lil „osana” xakärdölas „xastra amen”.

ⁿ**11:55** Numerä 9:6-12; 2 Kroniç 30:17-19   ^o**12:13** Salmi 118:25-26   ^p**12:15** Isaja 62:11; Zaharia 9:9

palal, kana o Del sikadās kabor dā baro si o Isus, atunć andine pesqe gogi kā āl bukā kadala sas ramome anθa lesθe, haj kerdinājles lesqe.

¹⁷ Atunć āl manuś kaj sas leça kana dinās muj le Lazāros anθa o than le praxomasqo haj vazdā les anθa-l mule phenenas merō so dikhles. ¹⁸ Haj kodolasqe ĩnklistes but manuś angla lesθe, kā aśundes kā kerdāsas o semno kodova. ¹⁹ Atunć āl fariseā phenenas maškar pesθe:

— Dikhen kā ame ni aresas kathinende. Ita kā e lumā zal pala lesθe.

O Isus del duma anθa pō merimos

²⁰ Maškar kola kaj avilesas k-āl gesa āl bare te ĩnknon pes, sas i nište greć. ²¹ Kadala aviles k-o Filip, kova kaj sas anθa-i Betsajda le Galileaqi, haj rugisar-de les:

— Raila, kamas te malos le Isusoça.

²² O Filip gelos haj phendās le Andresqe, o Andrej haj o Filip geles haj phendes le Isusosqe. ²³ Haj o Isus dinā len anglal:

— Avilos o ćaso kašte dikhōl pes kabor dā baro si o Ćhavo le Manuśāsqo. ²⁴ Ćaćes, ćaćes phenav tumenqe: Kana e kukin le givesqi ni perel anθ-e phuv haj nić ni merel, atunć aćhol korkoro. Dar kana merel, anel but rodo. ²⁵ Kova kaj jubil pi viaca, va xasarela lan, dar kon uril pi viaca anθ-e lumā kadaja, va ĩnkārela lan anθa-i viaca veśniko. ²⁶ Kana sluźila manqe dakoniva, te ĩnkārdōl pala man! Haj kaj sem me, othe va avela i muro sluźitori. Kana dakoniva sluźila manqe, o Dad va ćinstila les.

²⁷ Akanak muro ilo si tulburime. Haj so te phenav? «Dadle, xastra man anθa o ćaso kadava»? Dar kodolasqe areslem k-o ćaso kadava. ²⁸ Dadle, sikav kabor dā baro si kō anav!

Atunć avilos āk glaso anθa o ćeri:

— Sikadem les, haj pale va sikavava les.

²⁹ Kodolasqe āl but manuś kaj sas othe haj aśundes, phenenas kā sas āk bubuimos. Aver phenenas:

— Āk ĩnzero dinā lesqe duma.

³⁰ O Isus dinās len anglal:

— Na anθa manθe aśundinājlos kadav glaso, dar anθa tumenθe. ³¹ Akanak si e kris kadaj lumāqi, akanak o maj baro kadal lumāqo va avela ćhudino avri. ³² Haj me, kana va avava vazdino pa-i phuv,^q va ćirdava saorān manθe.

³³ Phendā kadaja te sikavel sar si te merel.

³⁴ Atunć āl manuś dine les anglal:

— Ame aśundām anθ-e Kris kā o Kristos aćhol pen-tru totdjauna.^r Dar sar phenes tu kā o Ćhavo le Manuśāsqo trābul te avel vazdino? Kon si kadav Ćhavo le Manuśāsqo?

³⁵ Atunć o Isus phendā lenqe:

— E lumina maj si āk ćira timpo tumença. Phiren kabor timpo si tumen lumina, kašte na astarel tumen o tunjariko! Kon phirel anθ-o tunjariko ni zanel kaj zal. ³⁶ Kabor timpo si tumen lumina, pakān anθ-e lumina, kašte aven manuś luminaqe!

Pāće phendā lenqe kadal bukā, o Isus telārdās haj garadilos lenθar.

But manuś ni pakāēs

³⁷ Dar, ku sā kā kerdāsas kadikitā semnā angla lenθe, sa ni pakānas anθā lesθe, ³⁸ kašte kerdōn āl vorbe le proorokosqe Isaja:

„Rai!a, ćaćes ni pakājas koniva amare vorbe?

Haj ćaćes, koniva ni dikhles āl bukā kerde kaθar o vast o zuralo le Rajesqo?”^s

³⁹ Kodolasqe ni daśtinas te pakān anθ-o Isus, kā o Isaja pale phendās:

⁴⁰ „Korardās lenqe jakha

haj zurardās lenqo ilo,

kašte na dikhen le jakhença

haj ta na xakāren le ileça haj ta na rin pes

kašte sastārav len.”^t

⁴¹ O Isaja phendā kadala kā dikhlās lesqi slava haj dinās duma anθa lesθe. ⁴² Kjar kadā, kjar anθa-l maj bare, but pakāēs anθā lesθe, dar kā darajles kaθar āl fariseā, ni phenenas orkasqe, kašte na aven dine avri anθa-i sinagoga le evreenqi. ⁴³ Anθa kodoja kā plaćujas len te aven ćinstime maj but kaθar āl manuś dā sar kaθar o Del.

⁴⁴ O Isus dinās muj:

— Kon pakāl anθā manθe, ni pakāl anθā manθe dar pakāl anθā kova kaj dinā man drom. ⁴⁵ Haj kon dikhel man man, dikhel koles kaj dinā man drom.

⁴⁶ Me avilem sar lumina anθ-e lumā, ka saorā save pakān anθā manθe ta na maj train anθ-o ĩntunjariko. ⁴⁷ Haj kana dakoniva aśunel mīrā vorbe haj ni ĩnkārel len, na me krisov les. Kāć ni avilem te krisov e lumā, dar avilem te xastravav e lumā. ⁴⁸ Kon ćhudel man haj ni lel mīrā vorbe, si so te krisol les: āl vorbe save phendem len, kodola va krisona les anθ-

^q12:32 Joan 3:14 ^r12:34 Salmi 72:17; 89:4; 89:35-37; 110:1,4; Isaja 9:7; Ezekiel 37:25

^s12:38 Isaja 53:1 ^t12:40 Isaja 6:10

o paluno ges. ⁴⁹ Anθa kodoja kā me ni dinem дума manθar, dar o Dad, kaj dinā man drom, ov porunčisardā manqe so te phenav haj so te dav дума. ⁵⁰ Haj zanav kā lesqi porunka anel viaca vešniko. Kodolasqe so me dav дума, dav дума sar phendās manqe o Dad.

O umilimos le Isusosqo

13 Sas angla o ges o baro le Nakhimasqo.^{*u} O Isus zanelas kā avilos lesqo časo kašte nakhel anθa-i lumā kadaja k-o Dad. Totdjauna, jubilas piren kaj sas anθ-e lumā, jubisardā len zi k-o šāro. ² Kana bešenas te xan, o beng deža čhutāsas anθ-o ilo le Judasqo, o čhavo le Simonosqo Iskariotjano, o gindo te bikinel les. ³ O Isus zanindos kā o Dad dinā les saorā bukā anθ-āl vast, haj kā kaθar o Del avilos haj k-o Del zal, ⁴ uštilos kaθar e sinia, čhutās rigaθe pe coale, lilās āk štergari haj phanglā pes leça. ⁵ Pala kodoja čhutās paj anθ-āk ligāno haj inćeposajlos te thovel āl pīrne le učenicenqe haj te khosel len le štergareça kaj sas phanglo. ⁶ Kana areslos k-o Simon Petru, kadava phendā lesqe:

— Raila! Tu te thoves mīrā pīrne?

⁷ O Isus dinā les anglal:

— Akanak ni xakāres so kerav, dar pala āk timpo va xakāresa.

⁸ O Petre phendā lesqe:

— Nić āk data ni va thovesa mīrā pīrne!

O Isus dinā les anglal:

— Kana ni thovava tut, naj te avel tut rig mança!

⁹ O Simon Petru phendā lesqe:

— Raila, na numa mīrā pīrne! I mīrā vast haj i muro šāro!

¹⁰ O Isus phendā lesqe:

— Kova kaj si najardo, ni trābul te thovel pes, numa pa-l pīrne, kā si užo dā sǎ. Haj tume sen uže, dar na sǎ.

¹¹ Kodolasqe phendās: „na sǎ sen uže”, kā zanelas kon bikinel les.

¹² Pāće thodās lenqe pīrne haj lilās pe coale haj bešlos pale te xal, phendā lenqe:

— Xakāren so kerdem tumenqe? ¹³ Tume phenen manqe «sikaitori» haj «raj». Mišto phenen, kā i sem.

¹⁴ Deć kana me, o raj haj o sikaitori thodem tumare

pīrne, atunć i tume trābul te thoven āl pīrne jekh avresqe. ¹⁵ Sikadem tumen sar te keren, kašte keren i tume so me kerdem tumenqe. ¹⁶ Čaćes, čaćes phenav tumenqe: O robo naj maj baro dā sar pǎ stāpino, nić kova kaj sas dino drom naj maj baro dā sar kova kaj dinā les drom. ¹⁷ Anθa kodoja kā zanen kadal bukā, va avena baxtale kana keren len.

¹⁸ Ni dav дума anθa tumenθe sǎ. Me zanav kolen saven alosardem len, dar alosardem len kašte pherdol e Skriptura: «Kova kaj xal muro marno vazdās pǎ kīlkij kontra mīri.»^v ¹⁹ Akanak phenav tumenqe, zi kaj te kerdǎl, ka atunć kana va kerdǎla, te pakān kā ME SEM.[†] ²⁰ Čaćes, čaćes phenav tumenqe: Kon primil koles dino drom manθar, man primil man, haj kon primil man man, primil koles kaj dinā man drom.

O Isus phenel kā si te avel bikindo

²¹ Pala so phendās kadal vorbe, o Isus tulburisajlos anθā pǎ ilo haj phendās lenqe kašte xakāren:

— Čaćes, čaćes phenav tumenqe, kā jekh anθa tumenθe va bikinela man.

²² Āl učenicā ni xakārenas anθa kasθe del дума, haj dikhenas pes jekh pǎ aver. ²³ Jekh anθa lesqe učenicā, saves jubilas o Isus, bešelās ke sinia paša o Isus.[‡] ²⁴ O Simon Petru kerdā lesqe semno te pučhel les anθa kasθe del дума. ²⁵ Kodolasqe kodova bangilos karing o Isus haj phendā lesqe:

— Raila, savo si kodova?

²⁶ O Isus dinās anglal:

— Si kodova savesqe va dava āk prušuk marnesqi pāće bolava la.

Boldās e prušuk le marnesqi haj dinā la le Judasqe, o čhavo le Simonosqo Iskariotjano. ²⁷ Haj pala e prušuk o Satana intrisajlos anθā kodova. Atunć o Isus phendā lesqe:

— So si tut te keres, ker sigo!

²⁸ Dar nić jekh anθa kola kaj bešenās ke sinia ni zangles anθa sosθe phendā lesqe kadā. ²⁹ Anθa kodoja kā le Judas sas les e punga, aver pakānas kā o Isus phendās lesqe: „Kin so trābul amen anθ-āl gesa āl bare” sau phendāsas lesqe te del dajći le ćorān.[¶] ³⁰ Pāće lilās e prušuk, o Juda inklistos sigo avri. Haj sas rǎt.

***13:1** O ges o baro le Nakhimasqo si o ges kana āl evrea anen pesqe gogi k-o ges kana o inzero le mulimasqo nakhlos paša lenθe anθ-o Ezipto haj on xastrajles oθar. †**13:19** Anθ-o Eksodo 3:14 o anav ME SEM si o anav le RAJesqo. ‡**13:23** „Paša o Isus” anθ-o orižinalo si „paša o kolin le Isusosqo”, sas kā bešelās ke ćaći le Isusosqi inťinzome jekh paša aver. ¶**13:29** Anθā rǎt kodoja sas obićej te den love le ćorān.

^u**13:1** Eksodo 12:13-14   ^v**13:18** Salmi 41:9

E porunka nevi dini kaθar o Isus

³¹ Atunc, kana o Juda inklistos, o Isus phendās:

— Akanak dikhōl kabor dā baro si o Čhavo le Manušāsqo, haj ov sikavel kabor dā baro si o Del. ³² Kana ov sikavel kabor dā baro si o Del, atunc i o Del va sikavela kabor dā baro si ov haj va sikavela imedime. ³³ Čaorale, maj sem cira tumenča. Pala kodoja, si te roden man haj sar phendem le maj barenqe le evreenqe kā «kaj me zav, tume ni daštín te aven»,^w sa kadā phenav i tumenqe akanak. ³⁴ Dav tumen āk porunka nevi: te jubin tumen jekh avreča. Sar jubiv tumen me, sa kadā te jubin tumen i tume jekh pā aver! ³⁵ Prin kadaja va zanena sā kā sen mīrā uceñičā, kana si tumen dragostja jekh anθa aver.

O Isus phenel sar čhudel pes o Petre lesθar

³⁶ O Simon Petre pušlā les:

— Raila, kaj zas?

O Isus dinā les anglal:

— Kaj zav, ni daštis te aves pala manθe akanak, dar maj palal va avesa pala ma.

³⁷ O Petre phendā lesqe:

— Raila, sosθe ni daštiv te avav pala tuθe akanak? Va dava mīrī viaca anθa tuθe!

³⁸ O Isus dinā les anglal:

— Va desa ki viaca anθa manθe? Čačes, čačes phenav tuqe kā ni va gilabela o bašno zi kana ni va oxavesa trin drom kā ni prinzanes man!

O Isus si o drom, o čačimos haj e viaca

14 O Isus phendās:

— Tumare ile ni trābul te aven tulburime. Te pakān anθ-o Del haj te pakān anθā manθe! ² Anθ-o kher mīrā Dadesqo si but xodāi. Ta na afi sas kadā, afi phendemas. Zav te kerav āk than anθa tumenθe. ³ Haj kana zava te kerav āk than anθa tumenθe, si te riv man, haj si te lav tumen mañča kašte aven i tumen kaj sem me. ⁴ Haj zanen o drom karing o than kaj me zav.

⁵ O Toma phendā lesqe:

— Raila, ni zanas kaj tu zas: sar daštis te zanas o drom?

⁶ O Isus phendās:

— Me sem o drom, o čačimos haj e viaca. Konik ni daštíl te avel k-o Dad, numa prin manθe. ⁷ Te afi

prinzandenas man, afi prinzanenenas i mīrā Dades.* Haj dakanara prinzanen les haj i dikhlen les.

⁸ O Filip phendā lesqe:

— Rai!a, sikav amenqe le Dades haj aresel amen!

⁹ O Isus phendā lesqe:

— Sem dā kadikita timpo tumenča haj inkā ni prinzanes man, Filip!e? Kova kaj dikhlā man man, dikhlās le Dades. Sar daštis te phenes: «Sikav amenqe le Dades»? ¹⁰ Ni pakās kā me sem anθ-o Dad haj kā o Dad si anθā manθe? Na manθar phenav āl vorbe save phenav len tumenqe, dar o Dad kaj ačhol anθā manθe, kjar ov, kerel pi buki anθa manθe. ¹¹ Pakān man kā me sem anθ-o Dad haj o Dad si anθā manθe. Kana ni pakān man, pakān makar anθa-i kauza kadal bukānqi! ¹² Čačes, čačes phenav tumenqe: Kon pakāl anθā manθe va kerela āl bukā save me kerav len. Haj va kerela bukā maj bare dā sar kadala, anθa kodoja kā me zav k-o Dad. ¹³ Haj orso va mangena tume anθā muro anav, va kerava, kašte sikavel o Čhavo kabor dā baro si o Dad. ¹⁴ Kana va mangena manqe dajcí anθā muro anav, kodoja va kerava.

O Isus phenel kā va dela drom o Duxo Sfinto

— ¹⁵ Kana jubina man, va inkārena mīrā porunc. ¹⁶ Haj me va rugiva le Dades haj ov va dela tumen aver Ažutori te avel tumenča totdjauna, ¹⁷ o Duxo le čačimasqo. E lumā ni daštíl te primil les, kā ni dikhel les haj nić ni prinzanel les. Tume prinzanen les, kā ačhol tumenča haj va bešela anθā tumenθe. ¹⁸ Naj te mukav tumen orfaja, haj si te riv man tumenθe. ¹⁹ Inkā āk cira, haj e lumā ni va maj dikhela man, dar tume va dikhena man. Pentru kā me traiv, i tume va traina. ²⁰ Anθā o ges kodova va zanena kā me sem anθā muro Dad, tume sen anθā manθe, haj me sem anθā tumenθe. ²¹ Kas si mīrā porunc haj inkārel len, kodova jubil man. Haj kon jubil man man, va avela jubime kaθar muro Dad. Haj i me va jubiva les haj va kerdōva man lesqe prinzando.

²² O Juda (na o Juda Iskariotjano) phendā lesqe:

— Rai!a, haj sar kerdōl kā va kerdōsa tut prinzando amenqe, haj na le lumāqe?

²³ O Isus dinā les anglal:

— Kana jubila man dakoniva, va kerela mīrā vorbe, haj muro Dad va jubila les. Va avasa lesθe, haj va bešasa anθ-āk than leča. ²⁴ Kon ni jubil man, ni inkārel mīrā vorbe. Haj āl vorbe kaj tume ašunen len, naj mīrā, haj si mīrā Dadesqe, savo dinā man drom.

***14:7** O originalo daštilas te maj avel: „Kana prinzanen man, va prinzanela i mīrā Dades”.

^w**13:33** Joan 7:34; 8:21

²⁵ Phendem tumenqe kadal bukă kabor maj sem tumenča. ²⁶ Dar maj ĩnkăł o Azutori, o Duxo Sfınto, saves o Dad va dela les drom anθă muro anav, va sikavela tumen saoră bukă haj va anela tumenqe gogi să so phendem tumenqe. ²⁷ Mukav tumenqe e pačă, dav tumen mirı pačă. Ni dav lan tumenqe kadă sar del lan e lumă. Ta na tulburin pes tumare ile haj nič ta na daran! ²⁸ Asunden sar me phendem tumenqe: «Telărav dar va riva man tumenθe.» Te jubinas man, bukurinas tumen kă zav k-o Dad, kă o Dad si maj baro dă sar manθe. ²⁹ Phendem tumenqe akanak, anglal zi kaj te kerdöl, ka atunča kana va kerdöla, te pakăn. ³⁰ Naj te maj dav дума but tumenča, kă avel o maj baro le lumăqo kadaja, dar naj muro baro, ³¹ dar me kerav kadă sar poruncısardă manqe o Dad, ka e lumă te zanel kă me jubiv le Dades. Ušten, te telăras kaθar!

O Isus si e vica haj ame săm äl mlădice

15 — ¹ Me sem e vica e ćaci haj muro Dad si kaj kerel e buki e rez. ² Saoră mlădice kaj ni den rodo, ov čhinel len, haj saoră mlădice kaj den rodo, użol len, kašte anen i maj but rodo. ³ Tume sen deża uže anθa-i kauza le vorbenqe kaj phendem len tumenqe. ⁴ Ačhon anθă manθe haj me va ačhova anθă tumenθe. Nič äk mlădica ni daštil te anel rodo pesθar kana ni ačhol anθ-e vica. Sa kadă nič tume ni daštin te anen rodo kana ni ačhon anθă manθe. ⁵ Me sem e vica haj tume sen äl mlădice. Kon ačhol anθă manθe haj me anθă lesθe del but roade, kă tume ni daštin te keren khanć bi muro. ⁶ Kana dakoniva ni ačhol anθă manθe, si čhudino avri sar äk mlădica, haj va šuköla. Kadal mlădice kiden len, čhuden len anθ-e jag haj si phabarde. ⁷ Kana ačhon anθă manθe haj miră sikaimata ačhon anθă tumenθe, daštin te mangel orso kamen, haj va kerdöla tumenqe. ⁸ Haj kadă sikaven kabor dă baro si muro Dad, kana anen but rodo, haj kadă sikaven kă sen miră učeničă. ⁹ Sar jubil man o Dad, kadă jubiv tumen i me. Ačhon anθă mirı dragostja! ¹⁰ Kana ĩnkăren miră porunc, va ačhona anθă mirı dragostja, kadă sar me ĩnkărdem äl porunc miră Dadesqe haj ačhov anθă lesqi dragostja.

¹¹ Phendem tumenqe kadal bukă ka mirı bukuria te avel anθă tumenθe, haj tume te aven pherde bukuria. ¹² Kadaja si mirı porunka, te jubin tumen jekh pä aver, kadă sar me jubiv tumen. ¹³ Kanikas naj les dragostja maj bari numa te del pi viaca anθa

pe amal. ¹⁴ Tume sen miră amal kana kerena so porunciv tumenqe. ¹⁵ Dakanara angle ni maj phenav tumenqe robi, kă o robo ni zanel so kerel lesqo stăpino. Haj phenav tumenqe amal, kă să so asunden kaθar muro Dad kerdem tumenqe prinzando. ¹⁶ Na tume alosarden man man, haj me alosardem tumen, haj čhutem tumen te zan haj te anen roada, haj tumari roada te ačhol, kadă kă o Dad te del tumen orso va mangena anθă muro anav. ¹⁷ Kadaja porunciv tumenqe: te jubin tume jekh pä aver!

E ura le lumăqi

— ¹⁸ Kana e lumă urol tumen, anen tumenqe gogi kă man urosardă man maj anglal tumenθar. ¹⁹ Kana afi senas le lumăqe, e lumă jubilas tumen sar piren. Dar ni sen le lumăqe, haj me alosardem tumen anθa-i lumă, kodolasqe e lumă urol tumen. ²⁰ Ta na bistren äl vorbe kaj phendem tumenqe: o robo naj maj baro dă sar pö stăpino:^x kana man kerde man te suferiv, va kerena tumen i tumen. Kana kerdes miră vorbe, va kerena i tumare. ²¹ Va kerena tumenqe saoră bukă kadala anθa mirı kauza, kă on ni prinzanen les koles kaj dină man drom. ²² Kana ni afi avilemas haj ni afi dinemas lenqe дума, nas došale bezexăθar. Dar akanak ni daštin te phenen kă ni zangles kă keren bezex. ²³ Kon urol man man, urol i miră Dades. ²⁴ Kana ni afi kerdemas maškar lenθe bukă save konik aver dakoniva ni kerdă len, nas došale kaθar o bezex kadava. Dar akanak kjar kă dikhles i man haj i miră Dades, sa uron amen. ²⁵ Dar kadaja kerdöl kašte kerdon äl vorbe ramome anθă lenqo Lil le sikaimasqo: urosarde man bi ćaciomasqo.^y ²⁶ Dar kana avela o Azutori, savo me va dava les tumenqe drom kaθar o Dad, o Duxo le ćaciomasqo, savo avel kaθar o Dad, ov va phenela o ćaciomas anθa manθe. ²⁷ Haj i tume va phenena o ćaciomas anθa manθe, kă senas dă anglal manča.

16 Phendem tumenqe kadal bukă kašte na peren. ² Va dena tumen avri anθa-l sinagoz. Haj maj but dă kadikita, va avela timpo ka orkon va mudarela tumen va gındila kă kerel äk buki kaj kamela o Del. ³ Va kerena kadal bukă anθa kodoja, kă ni prinzandes le Dades haj nič man. ⁴ Dar me phendem tumenqe kadala ka atunča kana va avela o timpo te kerdöl, te anen tumenqe gogi kă phendem len tumenqe. Ni phendem len tumenqe dă anglal, kă semas tumenča.

^x15:20 Joan 13:16   ^y15:25 Salmi 35:19; 69:4

E buki le Duxosqi Sfinto

— ⁵ Dar akanak zav koleshe kaj dină man drom haj nić jekh antha tumenhe ni pućhel man: «Kaj zas?»
⁶ Antha kodoja kă phendem tumenqe kadal bukă, tumare ile pherdile tristecă. ⁷ Dar ćacės phenav tumenqe: Si maj mišto antha tumenhe ka me te telărav. Kă kana me ni telărava, o Azutori ni va avela tumenhe. Dar kana telărava, va dava les tumenqe drom. ⁸ Haj kana va avela ov, va sikavela le lumăqe kă naj lan ćacimos anthă soshe si o bezex, o ćacimos haj o krisimos. ⁹ Anthă soshe si o bezex, kă on ni pakăn anthă mande; ¹⁰ anthă soshe si o ćacimos, kă zav kă muro Dad haj tume ni maj dikhen man; ¹¹ haj anthă soshe si o krisimos, kă o maj baro kadal lumăqo si krisome antha-i doś.

¹² Maj si man but te phenav tumenqe, dar akanak ni daştin te ingăren len. ¹³ Dar kana avel ov, o Duxo le Ćacimasqo, va phiravela tumen kă saoro ćacimos. Kă ni va dela дума pesĥar, haj va phenela numa so aşunel manĥar, haj va phenela tumenqe so si te avel. ¹⁴ Ov va sikavela kabor sem dă baro, kă va lela so me phenav haj va phenela tumenqe. ¹⁵ Să so si le Dades si muro, kodolasqe phendem kă lel so me phenav haj va phenela tumenqe.

O xolărimos le učenićenqo kerdöl bukuria

— ¹⁶ Ćira timpo haj ni maj dikhen man. Haj pale Ćira timpo haj va dikhena man.

¹⁷ Atunc antha-l lesqe učenićă phendes maşkar pesĥe:

— So kamel te phenel amenqe kadalaća: «Ćira timpo haj ni maj dikhen man. Haj pale Ćira timpo haj va dikhena man»? Haj kă «zav k-o Dad»?

¹⁸ Antha kodoja on phenenas:

— So si kadala so phenel: «Ăk Ćira timpo»? Ni zanas so kamel te phenel.

¹⁹ O Isus zanelas kă kamenas te pućhen les haj puşlă len:

— Kodolasqe pućhen tumen maşkar tumenhe kă phendem: «Ćira timpo haj ni maj dikhen man. Haj pale Ćira timpo haj va dikhena man»? ²⁰ Ćacės, ćacės phenav tumenqe kă tume va rovena haj va źelina, dar e lumă va bukurila pes. Haj va nekăżina tumen, dar tumaro nekăżimos va kerdōla bukuria. ²¹ E zuvli, kana si lan ăl dukha le kerimasqe, nekăżil pes, kă avilos laqo timpo te kerel. Dar pala so oj ker-

dăš le ćhaves, bistrel e dukh bukurăĥar kă kerdilos ăk manuś anĥ-e lumă. ²² Kadă i tume nekăżin tume akanak, dar pale va dikhava tumen. Haj tumaro ilo va bukurila pes, haj koniva ni va daştila te ćorel tumari bukuria. ²³ Anĥ-o ges kodova naj te maj pućhen man khanć.

Ćacės, ćacės phenav tumenqe: orso va mangena kaĥar o Dad anĥă muro anav, ov va dela tumen. ²⁴ Zi akanak ni manglen khanć anĥă muro anav. Mangel haj va dela pes tumenqe, ka tumari bukuria te avel pherdi!

²⁵ Phendem tumenqe kadal bukă anĥă pilde. Dar avel o timpo kana ni va maj dava дума tumenqe anĥă pilde haj va dava tumenqe дума mišto antha o Dad. ²⁶ Anĥ-o ges kodova, va mangena anĥă muro anav. Haj me phenav tumenqe kă ni maj trăbul te rugiv me le Dades antha tumenhe. ²⁷ Kă kjar o Dad jubil tumen, antha kodoja kă tume jubin man haj pakăn kă me avilem kaĥar o Del. ²⁸ Īnklistem kaĥar o Dad haj avilem anĥ-e lumă. Pale mukav e lumă haj zav k-o Dad.

²⁹ Lesqe učenićă phendes:

— Dikh, akanak des дума mišto, haj ni maj phenes nić ăk pilda. ³⁰ Akanak zanas kă tu prinżanes să haj kă naj tut nevoja te pućhel tut dakoniva. Kodolasqe pakăs kă avilăn kaĥar o Del.*

³¹ O Isus dină len anglal:

— Akanak pakăn? ³² Aşunen, avel o timpo haj akanak avilos, kana fiosavo antha tumenhe va naşăna kă tumare khera haj va mukena man korkoro. Dar me ni sem korkoro, kă o Dad si manća. ³³ Phendem tumenqe kadala kaşte avel tumen pacă anĥă manĥe. Anĥ-e lumă va avela tumen nekazuri, dar na daran, me biruisardem e lumă.

O Isus rugil pes antha pesĥe

17 Pala so phendăs kadal bukă, o Isus vazdăs pe jakha karing o ćeri haj phendăs:

— Dad!e, avilo o ćaso! Sikav kabor dă baro si kő Ćhavo, ka i kő Ćhavo te sikavel kabor dă baro san tu, ² pala sar dinăn les zuralimos pă saoră manuś, kaşte del len viaca veşniko saorăn kolen saven dinăn len lesqe tu. ³ Haj kadaja si e viaca veşniko: te prinżanen tut tut, o korkoro Del ćaćo, haj man, le Isusos Kristos. ⁴ Me sikadem kabor dă baro san tu pe phuv, kă termenisardem e buki savi dinăn lan manqe te kerav lan. ⁵ Haj akanak, Dad!e, sikav kabor dă baro

***16:30** Anĥ-o verseto 30 ăl učenićă prinżandes kă ov zanglăs maj anglal so on kamnes te pućhen les anĥ-o verseto 17. Haj numa o Del zanel so gindil o manuś. Joan 2:24-25.

sem me angla tuθe, kabor dā baro semas tuça zi kaj te avel kerdi e lumă.

O Isus rugil pes anθa pe učeničă

— ⁶ Kerdem prinzando kō anav le manușânqe save dinăñ len manqe anθa-i lumă. Kire sas on, haj tu dinăñ len manqe haj on aśundes kaθar ke vorbe. ⁷ Akanak on zanen kă sã so dinăñ man, si tuθar, ⁸ anθa kodoja kă dinem len ăl sikaimata kaj tu dinăñ len manqe, haj on lile len. Haj čačes zanen kă me avilem tuθar haj pakăñ kă tu dinăñ man drom. ⁹ Anθa lenθe rugiv man. Ni rugiv man anθa-i lumă, haj anθa kola saven dinăñ len manqe tu, kă si kire. ¹⁰ Sã so si muro si kiro haj so si kiro si muro. Haj on sikaven kabor dā baro sem me. ¹¹ Me avav tuθe kadă kă ni maj sem anθ-e lumă, dar on si anθ-e lumă. Sfintona Dadle, pāzisar len anθă kō anav, savo tu dinăñ les manqe, ka on te aven jekh kadă sar sãm ame. ¹² Kabor timpo semas lença, pāzisar dem len me anθă kō anav, savo tu dinăñ les manqe. Pāzisar dem len me haj ni xasajlos nić jekh anθa lenθe, numa kova kaj trăbulas te xasaol, kašte kerdōl so phenel e Skriptura. ¹³ Dar akanak avav tuθe, haj phenav kadal bukă kabor maj sem anθ-e lumă, ka len te avel len mīri bukuria pherdi anθă lenqo ilo. ¹⁴ Dinem len kō kuvīnto, haj e lumă urosardă len kă on naj le lumăqe, kadă sar nić me ni sem le lumăqo. ¹⁵ Ni rugiv tut te les len anθa-i lumă, haj te pāzis len kaθar o nasul. ¹⁶ On naj le lumăqe, kadă sar nić me ni sem le lumăqo. ¹⁷ Sfincosar len prin o čačimos! Kō kuvīnto si o čačimos. ¹⁸ Kadă sar tu dinăñ man drom man anθ-e lumă, sa kadă dinem len i me drom len anθ-e lumă. ¹⁹ Sfincov man anθa lenθe, kodolasqe ka i on te aven sfincome čačes.

O Isus rugil pes anθa saoră kola kaj va pakăna anθă lesθe

— ²⁰ Me ni rugiv man numa anθa lenθe, haj i anθa kola kaj va pakăna anθă manθe kana aśunen lenqe vorbe, ²¹ ka sã te aven jekh, kadă sar tu, Dadle, san anθă manθe, haj me sem anθă tuθe. Rugiv man ka on te aven anθă amenθe, ka e lumă te pakăl kă tu dinăñ man drom. ²² Dinem len e slava savi tu dinăñ lan manqe, ka on te aven jekh, sa kadă sar ame sãm jekh. ²³ Me anθă lenθe, haj tu anθă manθe, ka on te kerdōñ čačes jekh, haj e lumă te zanel kă tu dinăñ man drom haj kă jubis len, sar jubis man i man. ²⁴ Dadle,

kamav ka othe kaj sem me te aven i kola saven dinăñ len manqe, ka on te dikhen mīri slava, e slava savi dinăñ lan manqe tu, kă jubisardăñ man maj anglal zi kaj te kerdōl e lumă. ²⁵ Čačēja Dadle, e lumă ni prinzanel tut, dar me prinznav tut, haj kadala zanen kă tu dinăñ man drom. ²⁶ Kerdem lenqe prinzando kō anav,^z haj si te maj kerav les prinzando, ka e dragostja kaj sikadăñ lan manqe tut, te avel anθă lenθe haj me te avav anθă lenθe.

O Juda anel le soldacen te astaren le Isusos

18 Păče phendăs ăl bukă kadala, o Isus ĩnklistos anθa o foro haj gelos ĩnkăltar e xar le Kedronosqi pe učeničença. Othe sas ăk bar anθă savi ĩntrisajlos pe učeničença. ² O Juda, savo bikindăs les, prinzanelas o than kadava, kă o Isus maladilosas butioar othe pe učeničença. ³ Kadă kă o Juda lilăs o grupo le soldacenqo haj gărz dine drom kaθar ăl bare raśaja haj kaθar ăl fariseă,^{*} haj aviles othe felinarença, făkliença, čhurănça haj rovlănça. ⁴ O Isus, savo zanelas sã so si te kerdol pes lesqe, ĩnklistos haj puślă len:

— Kas roden?

⁵ On dine les anglal:

— Le Isusos anθa o Nazareto.

Ov phendă lenqe:

— Me sem.

O Juda, savo bikindă les, i ov beśelas anθ-ăk than lença. ⁶ Kana o Isus phendă lenqe: „Me sem”, dine pes palpale haj peles ke phuv. ⁷ Kadă kă pale puślă len:

— Kas roden?

On phende lesqe:

— Le Isusos anθa o Nazareto.

⁸ O Isus dină len anglal:

— Phendem tumenqe kă me sem. Atunć kana man roden man, muken kadal manușăñ te telăren!

⁹ Kadă dină дума, kašte kerdōñ ăl vorbe kaj phendăsas len: „Ni xasardem nić jekhes anθa kola saven dinăñ len manqe.”^a ¹⁰ Atunć o Simon Petre, saves sas les ăk sabia, ĩnkaladă lan haj dină dab le služitores le bare raśajesqo haj čhindăs lesqo kan o čačo. O anav le robosqo sas Malxuś. ¹¹ Atunć o Isus phendăs le Petresqe:

— Čhu ki sabia anθ-e tjaka! Ta na pāv o paharo kaj dină les manqe o Dad?

***18:3** Ăl soldacă sas anθa-i armata le romaěnqi haj ăl gărzi sas evrea kaθar o Templo.

^z**17:26** Joan 12:28   ^a**18:9** Joan 6:37-39; 17:2; Salmi 41:11

O Isus si ñngärdo k-o Ana

¹² Atunć o grupo le soldacenqo le kápitanoc̃a haj äġ gärzi dine drom kaθar äġ bare le evreenqe astardes le Isusos haj phangle les. ¹³ Ñngärde les anglal k-o Ana, kã sas o sokro le Kajafasqo, savo sas rašaj baro anθ-o bärś kodova. ¹⁴ O Kajafa sas kova kaj sikadãsas le baren le evreenqe kã si maj mišto te merel äk manus korkoro anθa o poporo.

O Petre phenel kã ni prinzanel le Isusos

¹⁵ O Simon Petre haj aver ućeniko geles pala o Isus. O ućeniko kadava sas prinzando kaθar o rašaj o baro, kadã kã ñntrisajlos anθ-e bar le bare rašajesqi, ¹⁶ dar o Petre ačhilos avri pašaj poarta. Koaver ućeniko, savo sas prinzando le bare rašajesqe, ñnklistos avri, dinãs дума le portärjasaça, haj lilãs andrä le Petres. ¹⁷ Atunć e služitoarã savi sas portärjaça, phendã le Petresqe:

— Na kumva san i tu jekh anθa-l ućenicã kadal manusãsqe?

Ov phendãs:

— Ni sem.

¹⁸ Äġ služitorã haj äġ gärzi kerdesas äk jag angarenqi, kã sas śġl, bešenas othe haj tatõnas. O Petre bešelasi i ov lença haj tatõlas.

O baro rašaj pučhel le Isusos

¹⁹ Atunć o rašaj o baro pušlãs le Isusos anθa lesqe ućenicã haj anθa lesqo sikaimos. ²⁰ O Isus dinã les anglal:

— Me dinem дума te ašunel saori lumã. Ñntotd-jauna sikadem anθ-äl sinagoz haj k-o Templo, othe kaj maladõn saorã evrea, haj ni phendem khañć ćorjal. ²¹ Sosθe pučhes man man? Puć kolen kaj ašundes man, so phendem lenqe! Ita kã on zanen so dinem дума.

²² Pãće phendã kadala, jekh anθa-l gärzi kaj bešelasi othe dinã les dab le palmaça, phenindos lesqe:

— Kadã des anglal le bare rašajes?

²³ O Isus dinã les anglal:

— Kana phendem dajći nasul, sikav so sas nasul. Dar kana dinem дума mišto, sosθe des man dab?

²⁴ Atunć o Ana dinã les drom phanglo k-o baro rašaj o Kajafa.

O Petre pale čhudel pes kaθar o Isus

²⁵ O Simon Petre bešelasi haj tatõlas pašaj jag. Kadã kã sas pušlo:

— Na kumva san jekh anθa-l lesqe ućenicã?

Dar ov čhudã pes haj phendãs:

— Ni sem!

²⁶ Jekh anθa-l služitorã le bare rašajesqe, äk ruda koleça savesqe o Petre čhindãs lesqo khan, phendãs:

— Ni dikhlem tut me leça anθ-e bar?

²⁷ O Petre pale čhudã pes. Haj imedime gilabadãs o bašno.^b

O Isus angla o Pilat

²⁸ Pala kodoja äġ bare le evreenqe ñngärdes le Isusos anθa o kher le Kajafasqo k-o palato le guvernator-sqo. Sas detexara anθa-i rãt. Haj on ni ñntrisajles anθ-o palato kašte na maxrin pes kašte daštin te xan e sinia le Nakhimasqi. ²⁹ Kodolasqe o Pilat ñnklisto avri lenθe haj phendã lenqe:

— So doś anen kontra kadal manusãsqi?

³⁰ On dine les anglal:

— Kana kadav manus ni kerdãsas bukã nasul, ni afi dasas les pã kõ vast!*

³¹ Atunć o Pilat phendã lenqe:

— Len les tume haj krison les pala tumari kris!

Äġ evrea phende lesqe:

— Amenqe naj amenqe ñngãduime tumenθar te mudaras khanikas.

³² Kadala kerdinãjles kašte kerdõn äġ vorbe le Isusosqe kana phendãs sar va merela.^{c†} ³³ Atunć o Pilat risajlos anθ-o palato, dinã muj le Isusos haj phendã lesqe:

— San tu o thagar le evreenqo?

³⁴ O Isus dinã les anglal:

— Tuθar phenes e buki kadaja sau phende tuqe aver anθa manθe?

³⁵ O Pilat dinã les anglal:

— Ni zanes kã ni sem evreo? Kõ njamo haj äġ rašaja äġ bare dine tut pã muro vast. So kerdãn?

³⁶ O Isus dinã les anglal:

***18:30** Äġ rašaja ni kamnes te phenen kã o Isus xulisardãs, kã zanenas kã äġ romaja ni mudaren äk manus kaj xulil.

†**18:32** Äġ evrea mudarenas le manusãn barença haj äġ romaja mudarenas le manusãn p-o trušul, haj o Isus phendãsas kã ov si te avel vazdino p-äk kašt.

^b**18:27** Joan 13:38   ^c**18:32** Joan 3:14; 12:32-33

— Muro thagarimos naj anθa-i lumă kadaja. Kana muro thagarimos sas anθa-i lumă kadaja, mīră sluzitoră afi mardilesas ta na avav dino p-äl vast le barenqe le evreenqe. Dar ni, muro thagarimos naj kaθar.

³⁷ Atunc o Pilat phendă lesqe:

— Kadă, san thagar?

Haj o Isus dinăs anglal:

— Sar tu phenes, sem thagar. Kerdilem anθa kadaja haj anθa kadaja avilem anθ-e lumă te phenav o ćacimos. Orkon si anθa o ćacimos kerel so me phenav.

³⁸ O Pilat phendă lesqe:

— So si o ćacimos?

Păće phendăs kadaja, o Pilat pale ĩnklistos k-äl evrea haj phendă lenqe:

— Me ni arakhav nić ĩk doś anθă lesθe! ³⁹ Dar si tumen obićej te ĩnkalavav dakanikas dă o ges le Nakhimasqo. Kadă, kamen te ĩnkalavav tumenqe «le thagares le evreenqo»?

⁴⁰ Atunc on palpale dine muj:

— Na les, haj le Barabas!

O Baraba sas jekh anθa kola kaj uštenas kontra le romaenqi.

19 Atunc o Pilat lilăs le Isusos haj ćhutăs te bićuin les. ² Āl soldacă khubdes ĩk koroana karnenqi, ćhutes lan lesqe p-o śăro haj hurăde les ĩk mantauaça loli. ³ Avenas lesθe haj phenenas lesqe:

— Te trail o thagar le evreenqo!

Haj denas les palme. ⁴ O Pilat pale ĩnklistos avri haj phendă le evreenqe:

— Ita, anav les tumenqe avri, kašte zanen kă ni arakhav nić ĩk doś anθă lesθe!

⁵ Atunc o Isus ĩnklistos avri, phiraindos e kununa le karnenqi haj e mantaua purpurio. O Pilat phendă lenqe:

— Ita o manuś!

⁶ Atunc kana dikhle les ĩl bare le raśaenqe haj ĩl gărzi le Templosqe, dine muj:

— Răstignisar les! Răstignisar les!

O Pilat phendă lenqe:

— Len les tume haj răstignin les! Kă me ni arakhav nić ĩk doś anθă lesθe!

⁷ Āl bare le evreenqe dine les anglal:

— Amen si amen ĩk kris haj pala e kris kadaja ov trăbul te merel, kă dină pes kă si o Ćhavo le Devlesqo.^d

⁸ Kana o Pilat aśundăs kadal vorbe, darajlos i maj but. ⁹ Gelos pale anθ-e sala le krisaqi haj puślăs le Isusos:

— Kaθar san?

Dar o Isus ni dină les anglal. ¹⁰ Atunc o Pilat phendă lesqe:

— Ni des дума mança? Ni zanes kă me daštiv te dav kō drom haj me daštiv te răstigniv tut?

¹¹ O Isus dină les anglal:

— Ni daštisas te keres manqe khanć kana na fi sas tuqe dino opral. Kodolasqe kova kaj dină man pă kō vast si les ĩk bezex maj baro.

¹² Pala kodoja o Pilat rodelas te del lesqo drom, dar ĩl evrea denas muj:

— Kana desa o drom kadal manuśăsqo, ni san amal le bare thagareça, le ćezaroça! Orkon phenel kă si thagar si kontra le ćezarosqi!

¹³ Atunc kana aśundăs o Pilat kadal vorbe, ĩnkaldăs avri le Isusos haj beślos p-o skauno le krisjaqo, anθ-o than kaj bućholas Pardosăla anθa-l Bar, savo anθ-e ćhib le evreenqi bućhol Gabata. ¹⁴ Sas o ges kana pregătinas pes anθa o ges o baro le Nakhimasqo,^{*e} kam kă le śovenqo ćaso.[†] O Pilat phendăs le evreenqe:

— Italo tumaro thagar!

¹⁵ Kadă kă on dine muj:

— Le les, le les, răstignisar les!

O Pilat puślă len:

— Te răstigniv tumare thagares?

Āl bare le raśaenqe dines anglal:

— Ame naj amen aver thagar, numa o baro thagar, o ćezar!

¹⁶ Atunc o Pilat dină les pă lenqo vast kašte avel răstignime.

E răstigniră le Isusosqi

Kadă kă liles le Isusos haj ĩngărde les. ¹⁷ ĩngăringos pō truśul, o Isus ĩnklistos anθa o foro zi k-o than kaj bućhol O Than o Kokalo le Śăresqo, savo anθ-e ćhib le evreenqi bućhol Golgota. ¹⁸ Othe răstignisarde les anθ-ĩk than ĩnkă dujença, jekh anθ-ĩk rig haj koaver anθă kojaver rig, haj anθ-o maśkar sas o Isus. ¹⁹ O

***19:14** O ges o baro le Nakhimasqo si o ges kana ĩl evrea anen pesqe gogi kă kana sas anθ-o Ezipto, o ĩnzero le mulimasqo nakhlos paśa lenθe haj on xastrajles oθar.

†**19:14** O ćaso le śovenqo pala ĩl romaja sas k-äl śov de texara, dar pala ĩl evrea sas k-äl deśuduj anθ-o ges.

^d**19:7** Matej 26:63-66; Levitiko 24:16   ^e**19:14** Eksodo 12:13-14

Pilat ramosardäs äk teksto kaj phenelas: „O Isus o nazaritjano, o thagar le evreenqo”, haj čhutä les p-o trušul.²⁰ O than kaj sas rästignime o Isus sas paša kaθar o foro, haj kodolasqe but evrea ćetisardes o teksto kadava. Haj sas ramome anθ-e ćhib le evreenqi, anθ-e latina haj anθ-e greaka.²¹ Atunć äġ bare rašaja le evreenqe phendes le Pilatosqe:

— Na ramosar «O thagar le evreenqo», haj kä «O manuś kadava phendäs: ‘Me sem o thagar le evreenqo’ »!

²² O Pilat dinäs anglal:

— So ramosardem, ramosardem.

²³ Păće äġ soldacä rästignisardes le Isusos, liles lesqe coale haj xulade len anθä štar riga, po-k rig anθa fiosavo soldato. Liles i lesqo gad kaj sas bi suimasqo, anθa-k kotor dă opral zi tele.²⁴ Atunć phen-des jekh avresqe:

— Ta na keras les kotora, haj te das le zaloča kasqo avela!

Kadaja kerdilis kašte kerdöl so sas ramome: „Xulades mġră coale maśkar pesθe haj dines le zaloča anθa muro gad.”^f Kadă kä kadaja kerdes äġ soldacä.

²⁵ Paša o trušul le Isusosqo bešenäs lesqi dej, e phej lesqe daqi, e Maria le Klopasqi haj e Maria anθa-i Magdala.²⁶ Kana o Isus dikhläs pe da haj paša laθe pe ućenikos saves jubilas les, phendäs pe daqe:

— Žuvlie, akanak kova si kđ ćhavo!

²⁷ Phendäs i le ućenikosqe:

— Itali ki dej!

Haj de atunća o ućeniko lilă lan pesθe khere.

O Isus merel

²⁸ Pala kodoja o Isus, savo žanelas kä akanak să termenisajlos, kašte kerdöl so sas ramome, phendäs:

— Si manqe truś.^g

²⁹ Othe sas ćhutino äk vaso molăča śukli, kadă kä kingărdes äk bureto anθ-e mol e śukli, ćhute les anθ-äk trestia isoposqi^h haj ingărde les kä lesqo muj.ⁱ

³⁰ Haj păće pilăs e mol e śukli, o Isus phendäs:

— Termenisajlos.

Haj bangărdăs pđ šăro haj dinăs pđ duxo.

³¹ Sas paraštuj, haj o Sabato kodova sas äk ges baro. Kadă kä äġ evrea, kašte na aćhon äġ trupuri p-o trušul anθ-o timpo le Sabatosqo, mangles le Pilatosqe te ġnhăren lenqe pġrne haj te aven lile poa

trušul.^j ³² Kadă kä äġ soldacä aviles haj ġnhjardes äġ pġrne le anglunesqe, pala kodoja i kolavresqe kaj sas rästignime leča.³³ Dar kana aviles k-o Isus haj dikhl-les kä si mulo, ni ġnhjardes lesqe pġrne.³⁴ Dar jekh anθa-l soldacä pusadăs lesqo prašavo le sulicača haj sigo thabdăs rat haj paj.³⁵ Kova kaj dikhlăs e buki kadaja phendăs anθa kadaja, haj lesqi mărturia si ćáci, haj ov žanel kä phenel o ćáciomos. Haj phenel kadaja ka i tume te pakăn.³⁶ Kadala kerdinăjles kašte kerdöl so sas ramome: „Nić jekh anθa-l lesqe kokală ni va avela ġnhjardo.”^k ³⁷ Haj anθă aver than e Skriptura maj phenel: „Va dikhena kolesθe saves pusade les.”^l

O Isus si lilo poa trušul haj si praxome

³⁸ Pala kodoja o Josif anθa-i Arimateja manglăs le Pilatosqe te mukel les te lel o trupo le Isusosqo. Ov sas ućeniko le Isusosqo, dar ćorjal, daraθar le barenqi le evreenqe.^m O Pilat muklă les, kadă kä ov avilos haj lilăs o trupo le Isusosqo.³⁹ Avilos i o Nikodim, kova kaj anglal gelosas e răt k-o Isus, haj andinăs smirna xamime alojača kam äk śăl litre.^{* 40} Atunć liles o trupo le Isusosqo haj pakărde les anθă doră pġnzaqe, le dikolonoča, pala o obićej le praxomasqo k-äġ evrea.

⁴¹ Anθ-o than kaj sas rästignime o Isus sas äk bar, haj anθ-e bar sas äk than praxomasqo nevo, kaj ni sas ćhutino koniva.ⁿ ⁴² Kodolasqe ćhutes othe le Isusos, kä k-äġ evrea sas e paraštuj, haj kä o than le praxomasqo sas paša.

O than le praxomasqo nango

20 Kurke, o angluno ges anθa o kurko, detexara anθa-i răt kana ġnkă maj sas tunjariko, e Maria anθa-i Magdala gelis k-o than le praxomasqo, haj dikhlăs kä o bar sas dino rigaθe poa than le praxomasqo.² Atunć naślis haj gelis k-o Simon Petru haj kolavresθe ućeniko, saves jubilas les o Isus, haj phendă lenqe:

— Liles amare Rajes anθa o than le praxomasqo, haj ni žanas kaj ćhute les.

³ Atunć o Petre haj koaver ućeniko ġnklistes haj žanas karing o than le praxomasqo.⁴ Äġ duj ġnceposajles te naśăn anθ-äk than. Dar koaver ućeniko naśălas maj sigo dă sar o Petre haj areslos maj anglal.⁵ Bangilos haj dikhlăs äġ doră le pġnzaqe^o tele,

***19:39** Äk litra si lan kam 300 g, naj sar o „litru”.

^f**19:24** Salmi 22:18   ^g**19:28** Salmi 22:15   ^h**19:29** Eksodo 12:22   ⁱ**19:29** Salmi 69:21

^j**19:31** Deuteronomo 21:22-23; Josua 8:29   ^k**19:36** Salmi 34:20; Eksodo 12:46   ^l**19:37** Zaharia 12:10

^m**19:38** Matej 27:57; Marko 15:43; Luka 23:51   ⁿ**19:41** Matej 27:60   ^o**20:5** Joan 19:40

dar ni ĩntrisajlos. ⁶ Atunc o Simon Petre, kaj avelas pala lesĥe, arezlos i ov haj ĩntrisajlos anĥ-o than le praxomasqo, haj dikhlĥs ĥl dorĥ le pĥnzaqe tele. ⁷ Haj o ťtergari, savo sas p-o ťsaro le Isusosqo, nas le dorjanĥa le pĥnzaqe, haj sas ĥutino anĥĥ aver than korkoro, kerdo sulo. ⁸ Atunc koaver uĥeniko, kaj arezlosas maj anglal k-o than le praxomasqo, ĩntrisajlos i ov haj dikhlĥs haj pakĥjas. ⁹ Kĥ ĩnkĥ ni xakĥrenas so sas ramome: kĥ o Isus trĥbulas te ĩnviol anĥa-l mule. ¹⁰ Pala kodoja ĥl uĥeniĥĥ risajle kĥ pe khera.

O Isus sikadĥl le Marĥqe anĥa-i Magdala

¹¹ Dar e Maria beťelas avri paťa o than le praxomasqo haj rovelas. Haj kana rovelas, bangilis te dikhel anĥ-o than le praxomasqo. ¹² Haj dikhlĥs duj ĩnzerĥ anĥĥ parnimasĥe, beťĥndos anĥ-o than kaj sas ĥutino o trupo le Isusosqo, jekh k-o ťsaro haj jekh k-ĥl pĥrne. ¹³ Haj on phende laqe:

– Ťuvlie, sosĥe roves?

Oj phendĥ lenqe:

– Kĥ liles mĥrĥ Rajes, haj ni zanav kaj ĥhute les.

¹⁴ Pĥĥe phendĥs kadal vorbe, boldinĥjlis haj dikhlĥs le Isusos beťĥndos othe anĥĥ pĥrnenĥe, haj ni zanelas kĥ si o Isus. ¹⁵ O Isus phendĥ laqe:

– Ťuvlie, sosĥe roves? Kas rodes?

Oj pakĥjas kĥ si o grĥdinari haj phendĥ lesqe:

– Raiĥa, kana tu lilĥn les, phen manqe kaj ĥhutĥn les, haj va zava te lav les.

¹⁶ O Isus phendĥ laqe:

– Marĥ!

Oj boldinĥjlis haj phendĥ lesqe anĥ-e ĥhib le evreenqi:

– Rabuni!

Kaj xakĥrdĥl: „Sikaitorina!” ¹⁷ O Isus phendĥ laqe:

– Na ĩnkĥr man, kĥ ĩnkĥ ni uťtilem k-o Dad. Haj za kĥ mĥrĥ phral haj phen lenqe kĥ uťĥv kĥ muro Dad haj kĥ tumaro Dad, kĥ muro Del haj kĥ tumaro Del!

¹⁸ E Maria anĥa-i Magdala gelis haj phendĥs le uĥeniĥenqe:

– Dikhlem le Rajes!

Haj phendĥ lenqe so phendĥs laqe o Isus.

O Isus sikadĥl le uĥeniĥenqe

¹⁹ Anĥ-e rĥt sa kodol kurkesqi, kana ĥl udara le thanesqe kaj sas kidine ĥl uĥeniĥĥ sas phandade dararĥar kaĥar ĥl bare le evreenqe, avilos o Isus, beťĥs anĥĥ lenqo maťkar haj phendĥ lenqe:

– Paĥe tumenqe!

²⁰ Haj pĥĥe phendĥs kadal vorbe, sikadĥ lenqe pe vast haj pĥ praťao. Kadĥ kĥ ĥl uĥeniĥĥ bukurisajles kĥ dikhles le Rajes.^p ²¹ Atunc o Isus pale phendĥ lenqe:

– Paĥe tumenqe! Sar man dinĥ man drom o Dad, kadĥ i me dav tumen drom.

²² Haj pĥĥe phendĥs kadala, phurdĥs pĥ lenĥe haj phendĥ lenqe:

– Len o Duxo Sĥinto! ²³ Kana va jertina dakankasqe bezexa, va avela jertime, haj kana avrenqe ni va putrena lenqe bezexa, naj te aven putarde.

O Isus sikadĥl le Tomasqe

²⁴ Dar o Toma, phendo Ťjamĥno, jekh anĥa-l deťuduj, nas lenĥa kana avilos o Isus. ²⁵ Kadĥ kĥ kolaver uĥeniĥĥ phende lesqe:

– Dikhĥĥm le Rajes!

Dar ov phendĥs lenqe:

– Niĥ ĥk data ni va pakĥva, kana ni va dikhava anĥĥ lesqe vast o semno le karfenqo haj kana ni va ĥhava muro naj anĥ-o semno le karfenqo haj kana ni va ĥhava muro vast anĥĥ lesqo praťao!

²⁶ Pala ĥk kurko, ĥl uĥeniĥĥ le Isusosqe sas pale anĥ-o kher, haj sas i o Toma lenĥa. Kana ĥl udara sas phandade, avilos o Isus, beťĥs anĥĥ lenqo maťkar haj phendĥs:

– Paĥe tumenqe!

²⁷ Pala kodoja phendĥs le Tomasqe:

– An kathe kĥ naj haj dikh kĥ mĥrĥ vast! Haj an kĥ vast haj ĥhu les anĥĥ muro praťao! Haj na av bi pakĥmasqo haj av pakĥmaĥa!

²⁸ O Toma dinĥ les anglal:

– Muro Raj haj muro Del!

²⁹ O Isus phendĥ lesqe:

– Anĥa kodoja kĥ dikhlĥn man, pakĥjan. Baxtale si kola kaj ni dikhle dar sa pakĥje.^q

Sosĥe si ramome o lil kadava?

³⁰ Haj o Isus maj kerdĥs but aver semnĥ angla pe uĥeniĥĥ, save naj ramome anĥ-o lil kadava, ³¹ dar ĥl bukĥ kadala sas ramome ka tume te pakĥn kĥ o Isus si o Kristos, o ĥhavo le Devlesqo, haj anĥa kodoja kĥ pakĥn, te avel tumen viaca prin lesqo anav.

O Isus sikadĥl k-o Laqo le Tiberiadĥqo

21 Pala kodoja o Isus sikadilos pale pe uĥeniĥenqe k-o Laqo le Tiberiadĥqo. Sikadilos lenqe kadĥ: ² O Simon Petre, o Toma (phendo Ťjamĥ-

no), o Natanael anθa-i Kana anθ-e Galilea, äl čhave le Zebedösqe haj aver duj učeničã anθa lesqe sã sas kidine anθ-äk than. ³ O Simon Petre phendã lenqe:

— Zav te astrav mačo.

— Zas i ame tuça — phende lesqe kolaver. Kadã kä geles haj uštiles anθ-e korabia, dar anθ-e rãt kodoja ni astardes khanć. ⁴ Kana parnilosas, o Isus bešelas pe rig le pajesqi. Dar äl učeničã ni prinzandes kä si o Isus. ⁵ O Isus phendã lenqe:

— Čhavoralle, kadã si kä naj tumen mačo?

On dine les anglal:

— Naj amen.

— ⁶ Čhuden o nãvodo pe rig e ćáci le korabiaqi haj va arakhena! — phendã lenqe ov. Kadã kä on čhude les, haj ni maj daštinã te ñnkalaven les anθa-i kauza le bute mačesqi. ⁷ Atunć o učeniko saves jubilas les o Isus phendã le Petresqe:

— Si o Raj!

Kana o Simon ašundãs kä si o Raj, lilãs haj phanglãs e hajna pã pesθe, kä sas nango, haj xuklos anθ-o paj. ⁸ Haj kolaver učeničã aviles le korabiaça, kä nas dur kaθar e rig le pajesqi, doar kä äk šãl metrã dã dur.* Čirdes o nãvodo le mačeça. ⁹ Kana arezles ke rig le pajesqi, dikhles othe äk žaro angarenqo, mačo p-o žaro haj marno. ¹⁰ O Isus phendã lenqe:

— Anen anθa-l mače kaj astarden len akanak!

¹¹ O Simon Petru uštilos anθ-e barka haj čirdãs o nãvodo pe rig le pajesqi, pherdo äk šãl haj peinda haj trin mače bare. Dar ku sã kä sas kadiki dã but, o nãvodo ni čhindilos. ¹² O Isus phendã lenqe:

— Aven te xan!

Haj nić jekh anθa-l učeničã ni ñndrãznisardãs te pučhel les: „Kon san?” Kä on zanenas kä si o Raj. ¹³ O Isus pašilos, lilãs o marno haj dinã les lenqe. Sa kadã kerdã i le mačeça. ¹⁴ Kadava akanak sas le trinenqo drom kana sikadilos o Isus le učeničenqe, pãće sas ñnviome anθa-l mule.

O Isus del дума le Petreça

¹⁵ Pãće xales, o Isus phendãs le Simon Petresqe:

— Simon! le le Jonasqo, jubis man tu maj but dã sar kadala?

O Petre dinã les anglal:

— Da, Rai!a, zanes kä sem kő amal.

O Isus phendã lesqe:

— De mirã meñ te xan!^r

¹⁶ Phendã lesqe pale, le donqo drom:

— Simon! le le Jonasqo, jubis man?

Haj o Petre dinã les anglal:

— Da, Rai!a, zanes kä sem kő amal.

— Av tut griža kaθar mirã brakhã! — phendã lesqe o Isus. ¹⁷ Haj phendã lesqe le trinenqo drom:

— Simon! le le Jonasqo, san muro amal?

O Petre ñntristosajlos kä pušlãsas les le trinenqo drom: „San muro amal?” Haj phendã lesqe:

— Rai!a, tu sã zanes, zanes kä sem kő amal!

O Isus phendã lesqe:

— De mirã brakhãñ te xan! ¹⁸ Čãces, ćãces phenav tuqe: Kana sanas tãrno, phandesas korkoro ki xaravli haj zasas kaj kamesas. Dar kana va phurösa, va ñntinzosa ke vast haj aver dakoniva va phandela tut šãleça haj va ñngãrela tut kaj ni kames te zas.

¹⁹ (Phendãs kadal vorbe kašte dikhöl so feloça mulimasqo va sikavela o Petre kabor dã baro si o Del.) Pala kodoja phendã lesqe:

— Hajda pala manθe!

²⁰ O Petre boldinãjlos haj dikhlãs kä avelas pala lenθe o učeniko saves jubilas les o Isus. (Kova kaj anθ-o timpo le ćinaqo bangilosas karing o Isus haj phendãsas: „Rai!a, savo si kaj va bikinela tut?”^s)

²¹ Kana o Petre dikhlã les, phendãs le Isusosqe:

— Rai!a, dar kaleça so va kerdöla?

²² O Isus phendã lesqe:

— Kana kamava ka ov te ačhol zi kana me avava, so xal tut tut? Tu hajda pala manθe!

²³ Kadal vorbe ñnklistes maškar äl phral, kä o učeniko kodova ni va merela. Dar o Isus ni phendãs le Petresqe kä ni va merela, haj „Kana kamava ka ov te ačhol zi kana me avava, so xal tut tut?”

²⁴ Kadava si o učeniko kaj mãrturisil anθa bukã kadala haj kaj ramosardãs kadala. Haj ame zanas kä lesqi mãrturia si ćáci.

²⁵ Maj si but aver bukã save kerdã len o Isus, kaj te afi sas ramome jekh p-o jekh, pakãv kä nić kjar anθã kadaj lumã sã nas than le lilen ramome.

***21:8** „Äk šãl metrã” anθ-o originalo si „duj šãla kuã”. Äk kuj si lan kam 45 de ćentimetrã.

^r**21:15** Romaja 8:36; 1 Petre 2:25   ^s**21:20** Joan 13:25